

Nlaš tednik

kulturno - politično glasilo

KROI

svetovnih in domačih dogodkov

Najlepše pletenine

so pri

Grüner-ju

Celovec-Klagenfurt - Burggasse

6. leto - številka 49

V Celovcu, dne 9. decembra 1954

Cena 1 šiling

Očetje, čuvajte!

„Oj Vrba, srečna, draga vas domača“ je zapisal veliki Prešeren, ko je preizkusil vso varljivost življenja.

Koroški Vrbjani pa so po dobro uspeli tujski sezoni tako zelo zgubili živce, da so se spravili na šolsko fronto. Ne samo, da so Vrbjani pozabili na svoje prednike, ki so bili večinoma slovenskega pokolenja in slovenskega jezika, oni so tudi pozabili, da prihaja v tamošnjo glavno šolo večina otrok iz okolice, ki sega prav do Škofič, do Rožeka in na Osojske Ture. Vsi ti otroci prihajajo iz dvojezičnih šol in prinašajo v trgovine na Vrbi v teku celih deset mesecev tudi lepe denarje.

V svetovnem letovišču bi človek upravičeno pričakoval nacionalno strpnost in glej, v zadnjih tednih se je teh ljudi polastila taka nacionalna nestrpnost, kakršna je vladala pri nas, ko je segal tisočletni rajh od Atlantika do Kavkaza, od Narvika do Kaira v Afriki. Tedaj za Slovence na Koroškem ni bilo ne pravice in ne prostora. Ti Slovenci, ki so imeli v deželi tisočletno domovinsko pravico, so morali v zapore, v koncentracijska taborišča, v izseljeništvu, da je bilo dosti prostora za priseljence iz vseh vetrov.

Ti ljudje s tako enoumno preteklostjo so se danes spravili na par borih ur slovenščine v šoli; sicer pa se v Vrbi niti teh ur ne držijo. Kje so bili tedaj današnji „borci“, ko so gnali Slovence iz dežele, da bi govorili o pravici staršev, da bi govorili o naravnih in božjih pravicah in zakonih, ki dajejo življenjsko pravico tudi tistim, ki so sicer po številu manjši, po svojem delu in po svoji kulturi pa nikakor ne zaostajajo za drugimi.

Za vsakega, ki le nekoliko hoče videti šolske prilike pri nas, je jasno da o kaki slovenizaciji ne more biti govora. Celó na šolah, kjer se dejansko poučuje v smislu odredbe iz leta 1945, je jezikovno razmerje 1:3, to se pravi, da je tri četrtine pouka v nemškem in le ena četrtina v slovenskem jeziku. Takih šol pa imamo v deželi dejansko samo ducat, na drugih šolah pa se pouk v slovenskem jeziku približuje ničli. Take so razmere tudi na ljudski šoli v Vrbi. V poznanju položaja imamo pri vseh teh vprašanjih le vtis, da je boj proti pouku slovenščine le preteza. Krogi, ki znovala nacionalno mržnjo v deželi netijo, so zelo blizu tistim, ki so nekoč dejali: „Nemčija“ nismo smeli reči, „Avstrija“ nismo hoteli reči in zaradi tega smo dejali „Koroška“. — Mi smo na Koroškem doživeli tudi leto 1937 in 1938 in še nismo pozabili, kaj vse se je skrivalo za bojem proti slovenski besedi, pesmi in igri. Saj je vse to na mah izbruhnilo 11. marca 1938. Slovenci smo vse to odpustili, pozabili pa nismo. Če hočejo ti gospodje to igro zopet ponoviti, tedaj naj vedó, da ne bomo molčali in tudi molčati ne smemo.

Komaj se je v zadnjih letih z velikimi napori posrečilo nacionalno mržnjo nekoliko ublažiti, pri čemer je bistveno pomagala tudi dvojezična šola in, priznati moramo, tudi stvarno zadržanje vrhovnega predstavnika dežele gospoda deželnega glavarja; zadnje čase pa so zopet na delu posamezniki, ki bi radi zastupili oziroma in v tej motni vodi kuhali svojo „politiko“.

Zopet moramo naglasiti rezultate posvetovanja dne 8. septembra 1951 in 6. oktobra 1953. Na prvem posvetovanju so učitelji dvojezičnih šol ugotovili, da je započeto delo pravilno, da je započeta rešitev posrečena, da odgovarja dejanskim prilikam v deželi, da pa potrebujejo učitelji vladne zaščite proti političnim hujšakom. Drugo posvetovanje, na katerem so bile zastopane vse stranke koroške dežele, kjer so govorili strokovnjaki in šolniki praktiki, je pokazalo isto sliko.

Zvezni kancler inž. Raab v Kanadi

V ponedeljek je prispel zvezni kancler inž. J. Raab z zrakoplovom od Niagarskih slapov na dvodneven obisk v Ottawa v Kanadi. Na letališču v Ottawa ga je sprejel kanadski ministrski predsednik St. Laurent in številne višje osebnosti.

V kratkem nagovoru je zvezni kancler izjavil med drugim: „To je prvi obisk avstrijskega vladnega šefa v Kanadi, katerega bi rad zato izrazil, da bi se kanadskemu narodu zahvalil za idejno in materialno pomoč, ki jo je nudil Avstriji v za to deželo tako težkem povojnem času.“

Posebno bi rad poudaril idejno pomoč, s katero vaša vlada podpira na mednarodnem polju našo srčno zadevo, dosego naše popolne svobode.

Povečana pomoč družinam

V parlamentu so sklenili zakon o izravnavi družinskih bremen (Familienlastenausgleichsgesetz), za katerega sta glasovali obe veliki stranki ÖVP in SPÖ; VdU pa je glasoval proti, ker je bil odklonjen njihov predlog za neko spremembo.

Po tem zakonskem osnutku imajo od 1. januarja 1955 vse družine, ki stalno biva v Avstriji, pravico do pomoči. Vsi s samostojnimi obrati imajo pravico do pomoči od drugega otroka naprej, vsi nesamostojni pa kot do sedaj, od tretjega otroka naprej pa dobe po novem zakonu še posebne doklade.

Na splošno je določena doklada za prva dva otroka (pri samostojnih samo za drugega) po 105 šilingov, za tretjega in četrtega po 150 šil. in za petega in vsakega nadaljnjega otroka pa 200 šil. Starostna meja navzgor je kot do zdaj za otroške doklade določena z 21. letom, za doklade pri samostojnih in za dodatne doklade pa z 18. letom.

Če je v družini samostojnega kak beten otrok, je doklada določena že takoj za

Veseli me, da imam priliko vsaj za hip pogledati vašo deželo, vzpostaviti osebne zveze z vodečimi državniki, z gospodarskimi in kulturnimi krogi in obiskati kraje znanstvenega delovanja, ki veljajo za zgled.“

Po kratkih pozdravnih ceremonijah se je odpeljal zvezni kancler z avtom v mesto, kjer ga je sprejel zastopnik kraljice generalni guverner Massey. Temu obisku je sledil zajtrk pri kanadskem ministrskem predsedniku. Še isti dan je imel zvezni kancler konferenco za tisk in nato je obiskal parlament. Dobil je častni doktorat univerze Ottawa in zvečer je bil na obedu pri generalnem guvernerju.

prvega otroka. Dosedanje ostrine so odstranili na ta način, da bodo odslej podeljevali otroške doklade, če ne znaša otrokov dohodek več kot 500 šil. mesečno. Za otroke v učni dobi se dobi doklada, če delajo v domačem obratu. Prav tako, če je otrok v uku v poljedelstvu ali gozdarstvu na domačem posestvu in še ni dopolnil 16. leta. Nadalje ni pravica do pomoči nič več vezana na minimalni delovni čas in končno se dobe doklade tudi, če otrok prvega v mesecu še ni bil v delovnem razmerju.

KONFERENCA ZASTOPNIKOV AVSTRIJSKIH IN JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC

Od 13. do 15. decembra bo na Dunaju konferenca zastopnikov avstrijskih in jugoslovanskih železnice, na kateri bodo razpravljali o izboljšanju železniškega prometa med obema državama. Na dnevnem redu bodo tudi pogovori o avstrijskem tranzitu čez reško lukó z namenom, da se Avstriji omogoči cenejši prevoz blaga.

Volitve v Zahodnem Berlinu

V nedeljo so volili v Zahodnem Berlinu. Pri volitvah je zmaga socialdemokratska stranka, kateri sledijo CDU in FDP. Druge stranke, ki so tudi kandidirale, niso dobile predpisanih 5 odstotkov glasov, tako da ne dobe nobenega mandata za mestni parlament. Komunisti (SDE), ki so po letu 1946 prvič spet kandidirali, so doživeli občuten poraz, ker so dobili le 2,7 odstotkov glasov. Pričakujejo, da bodo socialni demokrati postavili župana, za katerega bodo predlagali dr. Suhra, sodelovala bo pa tudi CDU.

CDU je pri volitvah sicer pridobila nekaj nad 100.000 glasov, vendar je njihova koalicijska partnerica FDP prav toliko zgubila.

To so dejstva, preko katerih tudi pristojna oblast v deželi in državi ne bo mogla. Istotako ne bo mogla prezreti dejstva, da so leta 1945 vse koroške stranke po svojih zastopnikih glasovale za dvojezične šole. Seveda tudi ni pozabljeno, da se je avstrijska delegacija pri vseh posvetovanjih o državni pogodbi za Avstrijo sklicevala ravno na to šolsko odredbo.

Še ena stvar iz zadnjega časa je tako značilna, ker leži v isti smeri. Nedavno se je vršilo v Celovcu zborovanje mladinske organizacije Koroške ljudske stranke. Na tem zborovanju so zelo močno naglasili krščanske temelje evropske kulture in še posebej avstrijskega kulturnega doprinosa h kulturnemu razvoju evropskega zapada. Govorniki so kar tekmovali med seboj v poudarjanju ravno tega dejstva. Zato pa je tembolj neprijetno presenetilo, da so deželni voditelji te organizacije začeli eseti, ki

la, tako da pri porazdelitvi mandatov tudi skupaj ne dosežeta socialnih demokratov.

Izid volitev je sledeči:

Socialni demokrati s 44 odstotki (leta 1950 — 44,7) dobijo 64 mandatov (prej 61); krščanski demokrati so s 30 odstotki (24,6) na drugem mestu in dobe 44 (34) mandatov, svobodni demokrati pa s 12,7 odstotki (23) 18 ali 19 mandatov (32).

Poleg omenjenih treh je nastopilo še 6 strank, ki pa ne dobe nobenega mandata.

Tajfun je napravil ogromno škodo na Filipinih. Več ljudi je prišlo ob življenje.

je prekinila vse zveze s krščansko preteklostjo, ki je izstopila iz Cerkve in do nedavne pisala „gottgläubig“, danes pa piše „ohne religiöses Bekenntnis“. Mnenja smo, da je ravno marijansko leto tako zelo pokazalo, da je tudi na Koroškem še dosti zdravega krščanskega duha, ki se mora upreti takemu dozdevnemu in zmrcvarjenemu krščanstvu, ki vse preveč spominja na čase, ko so v deželi s kričnim glasom poudarjali „positives Christentum“.

Ob obisku prosvet. ministra dr. Drimmela v deželi pozivamo politične očete v deželi in državi, da ščitijo mir v deželi, da ne pozabijo, da živita v deželi dva naroda, da ne pozabijo, da je za mirno sožitje potrebna obojestranska volja in obojestranska sposobnost medsebojnega spoznavanja in spoštovanja. Le tako spoštovanje nas bo vodilo v združeno Evropo, in ne v senco atomske bombe.

Iz tajništva NSKS

Ožji odbor Narodnega sveta koroških Slovencev se je zbral v četrtek, dne 2. decembra t. l., pod predsedstvom t. č. predsednika NSKS g. Janka Janežiča k izredni seji.

Odborniki so zavzeli odločno stališče do ponovnih poizkusov hujškanja nemških nacionalnih krogov proti slovenskemu pouku. Člani ožjega odbora so hkrati imenovali delegacijo, katera bo tolmačila 9. decembra t. l. prosvetnemu ministru dr. Drimmelu slovensko stališče k celotnemu vprašanju dvojezičnega pouka.

Odborniki so nadalje razpravljali o slovenskih radijskih oddajah ter izrazili zaudenje nad zadnjim nestrpnim postopkom vodstva Radia Celovec, katero je skrčilo slovenski nedeljski program za celih dvajset minut. Ta postopek pomeni ponoven dokaz omalovaževanja slovenskih oddaj.

Z veseljem so vzeli člani ožjega odbora na znanje poročilo o uspešnem začetku kuharskih tečajev, ki ga je podala neumorna delavka na prosvetnem polju gđc. Milka Hartman.

Ožji odbor bo tudi v bodoče budno zasledoval vse pojave, s katerimi bi kdorkoli hotel odrekati slovenskemu narodu na Koroškem najosnovnejše narodne pravice, ter bo zastavljal vse sile, da slovenska govorica po naših dolinah ne bo izumrla.

K R A T K E V E S T I

Indijski ministrski predsednik Nehru bo po najnovejših poročilih obiskal sredi februarja Moskvo. (AFP)

Francoski carinski uradniki so zahtevali povišanje plače in so te svoje zahteve podkrepili s pasivno rezistenco in se zdaj pri vseh kontrolah točno drže predpisov. (Reuter)

Maršal Tito je prispel v soboto pri svojem potovanju v Indijo na parniku Galebu v Port Said ob Sueškem prekopu.

7 smrtnih obsodb so izrekli v Egiptu nad člani organizacije Muslimanskih bratov, ki so pripravljali atentat na ministrskega predsednika Nasserja. Smrtno obsodbo voditelja Muslimanskih bratov je revolucionarski svet spremenil v dosmrtno prisilno delo.

Perzijski šah je s svojo soprogo odšel v nedeljo na državni obisk v Združene države Amerike. Za časa njegove odsotnosti — predvidoma bo ostal dva meseca v Ameriki — bo vodil njegove posle regentski svet.

Policija je izpraznila tovarno za karoserije v Turinu, ki so jo delavci zasedli kot protiukrep k odpustu 150 delavcev. Prišlo je do spopadov, pri katerih sta bila dva policista ranjena. 40 delavcev so aretirali. (Reuter)

Nizozemska kraljica Julijana pride dne 27. decembra s svojo družino za 14 dni v Vorarlberg na počitnice.

V komunističnih zaporih Severnega Vietnama je umrlo že 10 katoliških misijonarjev in 2 redovnici. Okrog 100 duhovnikov je še v zaporih. (Kathpress)

„Zaradi varčevanja“ so zaprle argentinske oblasti oddelek za verski pouk pri ministrstvu za vzgojo. Kot je že znano, je vlada pred kratkim obdolžila nekaj duhovnikov političnega delovanja. (Reuter)

Prvič po prekinitvi zvez s Kominformom je Tito zdaj imenoval poslanike za Poljsko in Češkoslovaško. (AP)

EDVARD KARDELJ NADOMEŠČA TITA

Za časa Titove odsotnosti ob priliki njegovega obiska v Indiji bo prevzel njegove posle in ga nadomeščal podpredsednik jugoslovanske vlade Edvard Kardelj. Po poročilih agencije Tanjug je bil to sklep seje zveznega izvršnega odbora.

Politični teden

Po svetu ...

Kot je bilo pričakovati, so v Moskvi na okrnjeni „evropski obrambni konferenci“ sklenili vojaško zvezo vzhodnih „ljudsko-demokratskih“ držav. Ta zveza je predvidena po vzorcu zapadne „evropske unije“ kot pogodbeni vojaška skupnost nacionalnih armad pod enotnim vojaškim poveljstvom.

Nekaj stvari je značilnih za to najnovejšo politično potezo Moskve. Vojška zveza bo stopila v veljavo šele — ali brž — ko bodo pariški sporazumi ratificirani. Je torej nekakšna grožnja ali opomin še v zadnjem trenutku na države, kjer sporazumi o zapadno-evropski uniji še niso ratificirani: Zapadni Nemčiji, Franciji in Italiji.

Vzhodno vojaško zvezo so podpisale: Vzhodna Nemčija, Poljska, Češkoslovaška, Ogrska, Bolgarija in Albanija in seveda Sovjetska zveza.

Dve stvari sta pri tem važni: vključitev Vzhodno-nemške republike ali po domače sovjetske cone Nemčije v vzhodni vojaški pakt in pa izostanek Rumunije. — Oboje pa je v prvi vrsti izbrana politična poteza kot odgovor na pariške sklepe. Vzhodna Nemčija je praktično že zdavnaj oborožena, dobila je zdaj le formalno-pravno potrditev in ves dokument naj svetovni javnosti dokaže, da med Vzhodno Nemčijo, Poljsko in Češkoslovaško ni nobenih nesoglasij.

Ob vsem tem pa da klavzula, da bo vzhodna vojaška zveza stopila v življenje, če bodo pariški sklepi ratificirani, vendarle slutiti, da je četudi zgolj formalno potrjena oborožitev in enakopravnost Vzhodne Nemčije nedvomno naletela na neko nasprotovanje pri Poljakih in Čehih.

Izostanek Rumunije potrjuje pa še bolj, da je bila moskvska konferenca zgolj potrebna politična kretnja, ki pripravlja prostor novim, važnejšim. Rumunija ne meji na države Atlantske zveze in so jo Rusi zato lepo doma pustili, z albansko podpisnico pa so demonstrirali, da imajo celo ob Jadranu svoje oporišče.

Govori in izjave na konferenci vzhodnih držav so soglašali pač v tem, da je oborožitev Zapadne Nemčije največja nevarnost za evropski svetovni mir in da je Amerika tista, ki naj bi Nemce organizirala za nove vojaške podvige proti vzhodnim sosedom itd. Omembe vredna je tudi izjava delegata Kitajske, ki je dejal, da je 600 milijonov Kitajcev strnjeno za njihovimi zaveznički ...

Pariz in Bonn se pripravljata na ratifikacijo pariških sklepov

Zadnje deželnozborske volitve na Bavarskem in Hessenu razmerja med Adenauerjevo vladno koalicijo in socialnodemokratsko opozicijo v bistvu niso spremenile in je „barometer“ ostal na isti višini. Ker je opozicija vodila volilno borbo z geslom „proti oborožitvi in rekrutiranju“, a je zaželeni volilni uspeh izostal, je Adenauerjev položaj spet stabilnejši. Vodja koalijske stranke v njegovi vladi, predsednik „Svobodnih demokratov“ Dehler, je izjavil pripravljenost svoje stranke za čimprejšnje ratificiranje pariških sklepov v bonnskem parlamentu. Še pred tedni je iste sklepe in predvsem posarski sporazum ostro kritiziral.

Tako je mogel Adenauer potem na vladni seji predlagati termine, kdaj naj se pariški sklepi predložijo parlamentu v debato. To naj bi se zgodilo okrog 15. decembra. Medtem ko sprejem teh pogodb (brez posarskega sporazuma) verjetno ne bo naletel na težave, pa je glede posarskega sporazuma v teku ostra zakulisna borba, ki pa se po vsem videzu razvija v Adenauerjevo korist oz. v prilog francosko-nemškega sporazuma o usodi Posarja. Adenauerjeva stranka je na stališču, da o tem sporazumu zveznega sveta (nekakšen senat) sploh ni treba vprašati, češ da ne spada v njegovo kompetenco. Socialisti na drugi strani ne vztrajajo več na dosledni odklonitvi, temveč so se omejili na zahtevo po nadaljnjih francosko-nemških razgovorih, ki naj razčistijo nekatere določbe.

K vsemu temu bi bilo omeniti, da je politični hrup vendarle prevelik in bo ostalo pri tem, v čemer so se sporazumeli francoski in nemški industrijski in finančni koncerni in je pač dolžnost obeh vlad, da s temi sporazumi prebrodijo tudi politične in parlamentarne prepihe.

Ponavljajo pa se glasovi o predstoječi veliki konferenci Vzhod-Zapad

Oba partnerja imata svoje karte v rokah in ne kaže drugega, kot da sedeta za mizo in poskusita z igro. Treba je priznati, da sta v zadnjih mesecih oba pokazala mnogo obzirnosti drug do drugega, če bi v nekaj mesecih doživeli kak sporazum ne samo o evropski, temveč „svetovni“ varnosti. V koliko bi posamezni narodi bili zadovoljni s takim sporazumom na „najvišji“ podlagi, je seveda druga stvar. Dejstvo pa je, da smo od vojne dalje, kot pa smo bili kdaj po letu 1945. To je razveseljivo.

Komunistične stranke v zapadni Evropi ne vedo kaj početi

Sovjetski poslanik vabi francoskega desničarskega politika generala De Gaulle na razgovore in De Gaulle-a žele Sovjeti baje kot francoskega poslanika v Moskvi. De Gaulle je kot avtoritaren politik res večkrat bil istega mnenja s francoskimi komunisti. Toda kljub temu ...? Res je, da je po Stalinovi smrti sovjetska diplomacija po sili ali po načrtu postala gibčnejša, s tem pa je seveda spravila v nemalo zadrego vse „liniji zveste“ KP širom Evrope, ki zdaj smejo sebi dati nadevek „zmeraj včerajšnji“ ...

... in pri nas v Avstriji

Zvezni kancler inž. J. Raab

je zopet odpotoval iz ZDA. V avstrijskem časopisju komentirajo njegov obisk ugodno. Če izvzamemo pripetljaj, da so ga socialisti v parlamentu napadali, ker se je, kot pravi OeVP, „privatno“ razgovarjal tudi z bivšim kanclerjem Schuschnigom, je zadržala tudi levica pozitivno stališče k njegovemu obisku. Časopis „Furche“ pa pove odkrito tudi to, kar kancler „na žalost“ ni mogel doseči. Avstrija je namreč morala bolj nehoti kot hote pristati na to, da se reševanje njenih problemov odgodi do dokončnega uresničenja pariških pogodb. Časopis pravi dalje, da je Avstrija pripravljena z vsem srcem živeti na strani Zapada, da je stavila na razpolago kot velik doprinos k evropski skupnosti svoje vodne moči (elektrarne), da pa mora imeti svoj pogled že zaradi svoje lege obrnjen tudi proti vzhodu. Danes, ko tudi v Ameriki govorijo o politiki „mirnega“ sožitja, bi za Avstrijo to bilo še posebej razumljivo. Vendar v tem pogledu kancler še ni dobil koncesij, odnesel pa je dobre upe, da bo razvoj v to še pripeljal, če le ne bo Sovjetska zveza pokazala preveč zakrknjenosti.

V parlamentu,

kjer se vrši debata o proračunu, so seveda poslanci načenjali zopet razna vprašanja. Tudi naši koroški problemi glede slovenskega ozemlja so prišli na dan. Nekateri

poslanci čudno gledajo na naše zadeve in se strahovito boje, da bi ja ne veljal eden ali drugi kot „slowenenfreundlich“. Na drugi strani pa se ne morejo prehlaviti, kako so veseli, da nas imajo za svoje državljane! Spomnili so se tudi Južnega Tirola in poudarjali, kar gotovo drži, da je Italija Nemcem krivična.

Zanimiva je bila izjava prosvetnega ministra

dr. Drimmel-a,

da bodo rešili sporna vprašanja o privatnih šolah. Socialisti so izjavili, da bi bili pripravljeni pristati — v gotovih mejah — na subvencioniranje privatnih, to je tudi cerkvenih šol. Komentatorji teh izjav trdijo, da bo po dolgih letih v tem vprašanju le prišlo do ureditve in bo v glavnem ugodno tozadevnim zahtevam avstrijske škofovske konference. Ostane pa odprto še drugo važno vprašanje in to je

sklepanje cerkvenih porok.

Tudi v tem pogledu je stališče škofov jasno. Da bo tu moralo priti do primerne nove ureditve, ni dvoma. Morebiti bodo stvar rešili na drug način. Tirolski deželni zbor je namreč sklenil spraviti to zadevo pred najvišje ustavno sodišče (Verfassungsgerichtshof). Tirolci upravičeno dokazujejo, da je po veljavni postavi, ko je vsak prisiljen skleniti civilno poroko pred cerkveno, omejena svoboda verskega življenja, v tem primeru prejem zakramenta. Taka omejitev verske svobode pa po avstrijski ustavi ni dovoljena.

Zapadno nemška vlada

je prošli teden končno uradno izjavila, da smatra svoječasno priključitev Avstrije k Nemčiji kot neveljavno. Vprašanje državljanstva pa, ki je postalo pereče zaradi znane razsodbe upravnega sodišča (o tem smo že pisali), bo urejeno po možnosti kmalu s posebnim zakonom. V avstrijskem parlamentu so to nemško izjavo posebno pozdravili.

Finančno ministrstvo

je objavilo, da sta se SPOe in OeVP zedinili zaradi znižanja davka na dohodnino. Znižanje bo znašalo približno 10 odst. V delavskih krogih so se temu protivili, češ da s tem protežirajo tiste, ki več zaslužijo. Pri navadnem delavcu ali kmetu pa se 10 odstotkov ne bo dosti poznalo. Minister Kamitz je na drugi strani utemeljeval, da bi podjetja s tem denarjem potem lahko plačevala potrebne investicije. Podjetja se bi tako dvignila in vzdržala na moderni višini in bi tudi delavcem lažje zagotovila delo. V nasprotnem primeru pa bi zmogljivost in storilnost padla in bi obstajala nevarnost brezposelnosti. Predlog ministrstva v sedanjih obliki je kompromis med obema stališčema. V glavnem ostane pri 10 odst. znižanja, vendar bodo dobili družinski očetje večje ugodnosti. Tudi najnižji zaslužki bodo nekoliko ugodneje odmerjeni.

Haile Selassie in njegovo cesarstvo

Obisk abesinskega cesarja Haile Selassie-a na Dunaju je zbudil precej zanimanja po Avstriji. Njegovo ime v zvezi z njegovo deželo se je večkrat imenovalo malo pred to vojno, zdaj je pa s svojim obiskom v Avstriji in po svetu ponovno obrnil pozornost nase in na svojo deželo.

LEV IZ JUDEJE

V zvezi z negušem se je večkrat čul imek „Lev iz Judeje“ in sedanjí neguš je tudi ponosen na svoj rodovnik, ki sega nazaj do Salomona in kraljice iz Šabe. Na prestol je prišel leta 1930, ko je umrla njegova mati, je pa že 14 let prej vodil vladarske posle kot regent. Njegov stari oče je osvobodil deželo italijanskega jarma, toda sedanjí vladar je moral doživeti ponovni poraz in Italijani so mu za nekaj let spet vzeli deželo. Že takrat je pri Zvezi narodov v Ženevi skušal rešiti svojo zemljo, toda ni uspel. Pred italijanskimi zasedbenimi oblastmi je bežal v Anglijo. Že leta 1941 so Angleži s pomočjo domačih rodoljubov spet osvobodili Abesinijo in Haile Selassie se je vrnil nazaj v Addis Abebo in je vodil vojno naprej na strani zaveznikov.

RAZMERE V DEŽELI

Dežela, kateri vlada neguš, se zdaj imenuje uradno Etiopija. V državi živi več kot 17 različnih narodov, ki govoré 70 jezikov in narečij; ljudje pripadajo raznim verstvom in tudi klimatično so v deželi velike

razlike. Do pred kratkim je bil plačilno sredstvo tolar Marije Terezije, ki so ga v zadnjih letih zamenjali z etiopskim dolarjem. Vendar bo trajalo še nekaj časa, preden se bo novo plačilno sredstvo v celoti uveljavilo; pri izdajanju novega denarja morajo biti previdni, da ne pride do inflacije v deželi.

Nekako plemstvo v deželi predstavlja pastirski narod Anharov, ki so hamitskega pokoljenja. V 5. stoletju so prevzeli koptsko-krščansko vero. Ta verska ločina se je pričela s Kalcedonskim koncilom, ko se patriarh Dioskur ni podredil cerkveni razsodbi. Vrhovni poglavar koptske Cerkve je patriarh v Aleksandriji, ki je do leta 1950 imenoval tudi primasa Etiopije — na predlog etiopskega cerkvenega sveta. Leta 1950. so se pa osamosvojili in se ne ozirajo na mnenje patriarha v Aleksandriji. Od 15 milijonov prebivalcev je še devet milijonov mohamedancev in dva milijona poganskih črncev.

SOCIALNE RAZMERE

Iz vladajočega plemena Anharov ne izhaja samo vladarska rodovina, temveč tudi vsi ministri, vsi cerkveni dostojanstveniki, višji uradniki in posestniki. Po številu predstavljajo samo četrtino prebivalstva, vendar vladajo deželo. Fevdalna tradicija je v deželi tako močna, da velja za Anhare vsako delo razen državno-upravnega in vojskega kot nedostojno. Vendar skušajo v

SLOVENC

drama in po svetu

LJUBLJANSKA UNIVERZA IN VIŠOKE ŠOLE

Pri zasedanju univerzitetne skupščine v Ljubljani so sklenili, da se visoke šole, ki so bile v zadnjem času samostojne, spet združijo v skupno vseučilišče. Skupna univerza bo imela zdaj prirodoslovno matematično filozofsko fakulteto, pravno in ekonomsko, tehniško, medicinsko fakulteto in fakulteto za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo.

Zasedanju so sledile volitve, na katerih je bil izvoljen za rektorja skupne univerze sedanji rektor Tehniške visoke šole dr. inž. Anton Kuhelj, za prorektorja pa sedanji rektor univerze prof. dr. Franc Zwitter.

V Nabrežini so priredili Gregorčičevo proslavo, ki je zelo dobro uspela. Sodelovali so člani Slovenske prosvete iz Trsta in nabrežinsko pevsko društvo „Avgust Tanček“. Na sporedu so bili govori, recitacije; dobri so bili solisti, lepa je bila tudi simbolična scena na „Sočo“, ki so jo z lepim baletom prikazala nabrežinska dekleta.

Nove orgle so dobili v Zabnicah. Na polletje bodo priredili orgelski koncert, da se bodo s svojo novo pridobitvijo predstavili širšemu občinstvu.

ARGENTINIJA

Posmrtno razstavo del slikarja Marijana Koritnika je priredila Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. Nekaj del je pokojni Koritnik že razstavil na grafični razstavi, zdaj pa bodo razstavljena dela nudila celotno sliko Koritnikovega dela.

POGAJANJA AVSTRIJSKIH IN SLOVENSkih AVTOMOBILISTOV NA KOROŠKEM

Pred kratkim so se v Celovcu pogajali zastopniki avstrijskega in slovenskega kluba avtomobilistov o prometu med Avstrijo in Jugoslavijo. Na sporedu so bili pogovori o postopkih pri nesrečah. Avstrijski zastopniki so izrazili tudi željo, da bi se jugoslovanski vozači v večjem številu udeleževali športnih prireditev na Koroškem in sploh v Avstriji, da bi prišlo do istega števila z ozirom na udeležbo Avstrijcev v Jugoslaviji. Važna je izjava, ki jo je dal jugoslovanski zastopnik, da upajo, da od prihodnje pomladi ne bo več treba vizuma za potovanje v Jugoslavijo.

GLASBENA URA ZA ZVEZNEGA KANCLERJA INŽ. RAABA

Glasbeni kritik časopisa „Washington Post“ Paul Hume je vpeljal pred kratkim v Ameriki radijsko oddajo pod naslovom „Gost dirigira“, za katero izbere program kaka odlična osebnost, ki se trenutno muči v Ameriki. Tokrat so naprosili tudi zveznega kanclerja inž. Raaba, da bi predlagal nekaj del za ta program.

Zvezni kancler je izbral naslednja dela: Haydnov Cesarski kvartet, eno delo Mozarta, „Princ Evgen“ od Loewea, valček „Na lepi modri Donavi“ Johanna Strauša, polko „Krapfenwaldl“ Josefa Strauša in „Sveto noč, blaženo noč“. Vsa zaželeni dela bodo izvajali avstrijski umetniki. Ves program bodo sneli najprej na zvočni trak, potem pa tudi na plošče, ki jih bodo poklonili zveznemu kanclerju kot album po njegovem povratku na Dunaj. (ADN)

tem položaj izboljšati, toda socialne reforme le s težavo napredujejo. 95 odstotkov prebivalcev ne zna brati in pisati in neguš si zelo prizadeva, da se to odpravi. Pravijo, da celo sam nadzira šole, da gre delo v redu naprej.

Še pred tridesetimi leti so v deželi trgovali s sužnji, danes pa skušajo deželo socialno dvigniti in uvesti višjo civilizacijo. To si je postavil za življenjsko nalogo zdaj 62-letni vladar, ki je šel zelo modro in previdno na delo in ima že lepe uspehe in tudi izglede za bodočnost.

NEGUSEVA OSEBNOST

Temnopoltega monarha z otožnim pogledom doma vsi priznajo. Lepo potezo v njegovem značaju kaže povelje, ki ga je izdal po porazu Italijanov v Abesiniji, v katerem je svojim ljudem prepovedal maščevati se nad v deželi ostalimi Italijani in še celo zapovedal, da morajo z ujetniki lepo postopati. Pa tudi pri njegovem potovanju po svetu so imeli drugi dovolj prilike, da so občudovali na njem poštenost in iskrenost, v čemer bi bil lahko za zgled mnogim drugim vplivnim politikom.

BOGASTVO OCEANOV

Neizmerno je bogastvo oceanov z živalmi, rastlinami in z minerali. Dve tretjini zemeljske površine pokriva morje, kjer je toliko hrane, da bi se z njo preživelo vse človeštvo še mnogo let.

Nekateri primerjajo rodovitnost oceanov s plodno zemljo in so skoraj mnenja, da je ocean bolj produktiven, ker ima to prednost, da ni izpostavljen ne suši in ne poplavam. Žetev, ki je vedno zrela, sestoji iz rib, košarjev (posebne vrste živali) in alg, pa tudi morska voda bi se dala uporabiti in, če bi jo predelali v sladko vodo, bi z njo lahko namakali ogromne nerodovitne puščavske predele (kot n. pr. Saharo) in bi jih spremenili v cvetoče vrtove.

IZ ŽIVLJENJA

Neki prebivalec mesta New Orleans, glavnega mesta države Louisiana, je zaprosil v banki za posojilo in navedel vse lastnike svojega zemljišča nazaj do leta 1803. Banka pa je še hotela vedeti, kdo je imel posestvo pred letom 1803. In dobila je naslednji odgovor:

„Spoštovani! Louisiana je bila do 1803 v francoski posesti. Posestveno pravico si je pridobila Francija od Španije. V špansko posest je prišla dežela leta 1492, ko jo je odkril italijanski pomorščak, po imenu Krištof Kolumb. Kraljica Izabela, ki mu je podelila privilegij, da poišče novo pomorsko pot v Italijo, mu je poskrbela tudi papežev blagoslov za njegovo pot. Papež pa, kot veste, je namestnik Kristusov, ki je od svoje strani Sin božji. In Bog, kot je splošno jasno, je ustvaril svet, tudi del, ki se imenuje Louisiana. Ste sedaj zadovoljni?“

(Kat. Digest)

PRIZNALI SO...

Neki profesor za literaturo na Češkem je vprašal dijaka:

„Kdo je pisal ‚Vojno in mir‘?“

Dijak se je prestrašil in je zajecjal: „Ne vem, ampak jaz nisem bil.“

Profesor je pripovedoval dogodovščino svojemu prijatelju, ki mu je na to odgovoril:

„No, saj jaz tudi nisem bil.“

Presenečen nad toliko nevednostjo v svoji najbližji okolici je pripovedoval dogodek še nekemu drugemu znancu, ki je bil član tajne policije. Ta je pazljivo poslušal; nič ni rekel, samo zapisal si je imeni dijaka in profesorjevega prijatelja. Naslednji dan je telefoniral profesorju in mu povedal, da mu ni treba imeti nikakih skrbi, ker slučaj je že rešen.

„Kateri slučaj?“ se je začudil profesor.

„No, zadeva z dijakom in tvojim prijateljem. Včeraj smo ju aretirali in danes sta oba priznala.“

Že med prvo svetovno vojno so se znanstveniki začeli zanimati za alge, ki tvorijo velike površine in plavajo po nekaterih predelih oceanov ter so bili do zdaj skoraj nedotaknjeni.

Ko te alge posušijo, pridobijo snov, ki vsebuje mnogo mineralov in ogljikovih hidratov, manj pa proteinov in maščob. Kot imajo rastline na zemlji sladkor in škrob, tako imajo te alge kislino (laminarin in manitol), kar danes že uporabljajo v industriji za prehrano in tekstilije, pa tudi pri lekarniških in kozmetičnih proizvodih. Sicer je pa industrija za predelavo alg šele v začetku.

Ogromno morskih rib

Kot ugotavljajo strokovnjaki za ribolov, pridobivajo zdaj letno okrog 20 milijonov ton morskih rib. V desetih letih bi bilo mogoče to število podvojiti, če bi potrošnja toliko narasla, ne da bi pri tem znatno tr-

pelo bogastvo morskih zalog in tudi brez večjih gospodarskih težav. Res je, da opazajo na severni polobli zaradi stalnega ribarjenja nazadovanje zalog, vendar je treba upoštevati, da je bogastvo južne hemisfere še čisto nedotaknjeno.

Sladkovodne ribe

Ugodne so tudi razmere pri sladkovodnem ribogojstvu. Sladkovodne ribe so bile že od nekdaj važno hranivo — zlasti za pridobivanje beljakovin — v orientalskih deželah. Na Kitajskem je čez 200.000 ha ribnikov, ki nudijo letno 60 do 1.800 kg rib na en hektar.

Tudi v Indiji so možnosti velike, ki bi se dale še povečati. Že danes dajejo indijski ribniki več hraniva na kvadratni meter kot indijska suha zemlja.

Kitajska rižna polja dajejo na hektar okrog 130 kg rib kot stranski pridelek. Pri tem so pa ribe še toliko bolj koristne, ker uničijo ličinke, ki so za rižve rastlinice zelo škodljive. Pa tudi tu bi se dalo z izboljšanjem še mnogo doseči.

Jutranja zarja novega bratstva

Innsbruški škof dr. Pavel Rusch je govoril na Dunaju članom gibanja „Pax Christi“ o delovanju katolikov za mir.

Žalostno je dejstvo, da katoličani niti leta 1914 niti 1939 niso nastopili, da bi odločno vplivali na ohranitev miru. Po be-

sedah kardinala Feltina je pa treba mir študirati, zanj delati in moliti. Princip nacionalne suverenosti je zastarel. V Evropi ne potrebujemo posameznih držav vsake zase, temveč neko skupnost držav.

Tudi v Avstriji je dovolj vzroka za sa-

mokritiko. Stara Avstrija se je na koncu izkazala nezmožno dati sebi pravo državno federalistično obliko. Iz tega je sledilo naporno stališče proti Slovanom. Pri prvi svetovni vojni Avstrija ni bila brez krivde — njen ultimatum Srbiji je bil preoster. Tudi pri drugi svetovni vojni je kazala Avstrija premalo upora brezbožnim močem.

Za praktično delo za mir je več možnosti. 1944 so začeli Francozi s tem gibanjem tako, da so molili za nemške sovražnike. Nato so dosegli, da so izpustili 40.000 nemških vojni ujetnikov. Če dela 400 milijonov katolikov vsega sveta res za mir, pa četudi le v najnižjih družabnih plasteh, se morajo tudi višji krogi ozirati na njihovo mnenje in delati tako.

Predvsem pa je treba zbuditi čut odgovornosti do bližnjega. Na tisoče beguncev še živi po taboriščih in nanje gleda domače prebivalstvo z nezaupanjem. Delo za mir je možno opravljati že s tem, da se človek prijazno približa svojemu bližnjemu, kajti večina vojn nastane zaradi nepoznanja in antipatije, iz narodnostne sebičnosti.

Na tisoče brezdomcev stanuje v človeka nevrednih razmerah, medtem ko izdajajo ljudje letno 9 milijard za alkohol in niko- tin. Že z majhnim delom tega denarja bi bilo mogoče v nekaj letih rešiti stanovanjski problem.

Treba je zbuditi zanimanje tudi za velike probleme ljudstva, ker le tako bomo res učinkovito prispevali za zmanjšanje sovraštva in utrditev miru.

(„Kirchenblatt“)

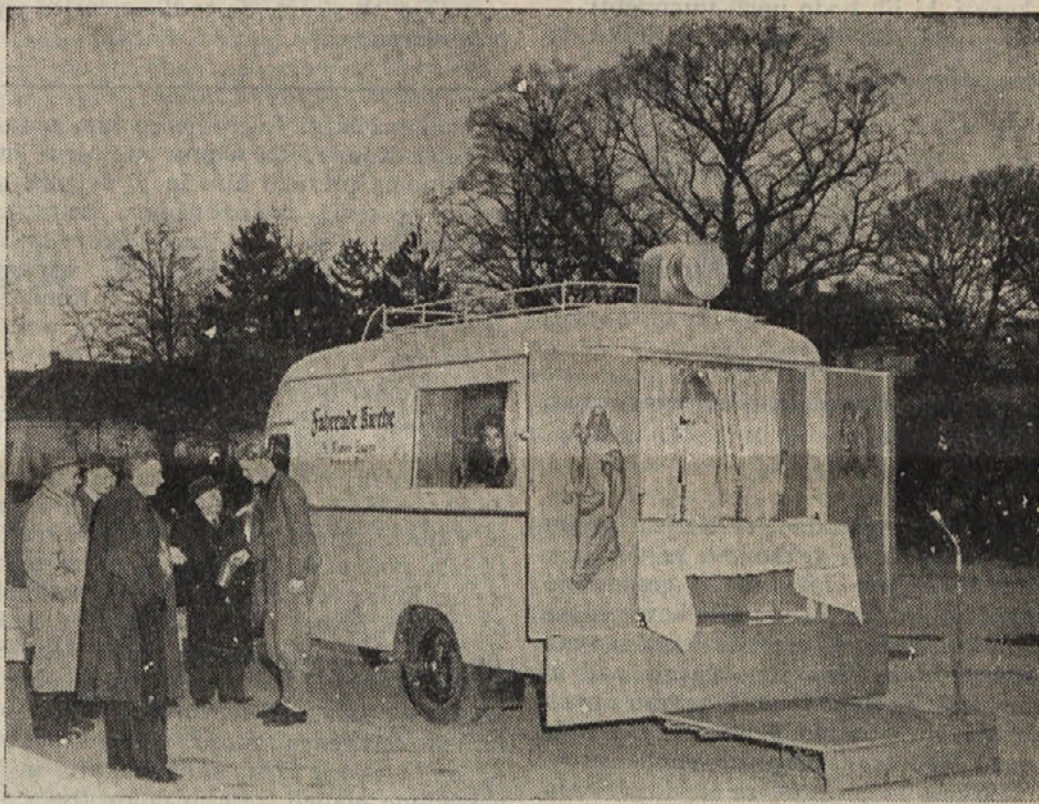
V NARAVI

Ležal sem skrit za gostim grmovjem v širni travnati stepi države Kansas in sem opazoval lisico s tremi mladiči, ki so se prosto igrali pred brlogom. Mlade lisice so se prekopicemale in z užitkom valjale v soncu, medtem ko je ležala stara pred brlogom in jih opazovala z ljubeznivo pozornostjo.

Nenadoma se je polastila enega mladiča želja po pustolovščinah in se je namenil preko travnika na pot novih odkritij. Mladič je bil pa še veliko premlad, da bi bil mogel biti prepuščen samemu sebi v velikem, širnem svetu. Napeto sem čakal, kaj bo naredila mati in pričakoval sem, da bo šla za njim in ga pripeljala nazaj.

Toda tega ni storila. Samo dvignila se je in ostro opazovala v smer, kamor je šel mladič. Nobenega glasu ni dala od sebe, vsaj nobenega, ki bi ga moglo dojeti moje človeško uho. Že v nekaj sekundah je postal mladi ubežnik negotov in njegov tempo se je zmanjšal. Končno je obstal, se hitro obrnil in uprl oči v svojo mater, ki je še vedno kot okamenela gledala za njim. Nenadoma pa je stekel, kot da bi bil privezan na nevidni vrvi, nazaj k brlogu.

Alan Devve

Za naselbine na robu mesta Dunaja, kjer nimajo nobene cerkve, bodo prihodnje leto poskrbeli za redno službo božjo s pomočjo kapele v avtu. Ta slika nam kaže to premično cerkev. (AND)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(17. nadaljevanje)

XIII.

PONEMČEVANJE SLOVENSKE KOROSKE

Ko so nastali po madžarskih navalih mirnejši časi in se je razvilo v deželi tudi večje blagostanje, se je seveda tudi prebivalstvo hitreje množilo. Tako so se naseljevala še nedovoljno obljudena ozemlja deloma še vedno z doseljenci iz raznih nemških pokrajin, deloma pa že tudi z namnoženim domačim slovenskim in nemškim prebivalstvom. Pri tem je zanimivo to, da je n. pr. mogoče še danes marsikje točno ugotoviti, kam dotični veliki zemljiški gospodje niso dovajali tujih kolonistov, kajti dotični predeli so ostali še do današnjega dne pretežno slovenski. Tak velik posestnik je bila n. pr. bamberška škofija v Ziljski dolini, nasprotno so pa dovajali zlasti Spanheimi v srednjo Laboško dolino in v predele gornje Gline mnoge nemške koloniste med maloštevilno slovensko prebivalstvo. Tako je bilo potem ravno spanheimsko ozemlje tudi med prvimi, ki je bilo ponemčeno, dočim je pa ostalo ozemlje bamberških škofov v Ziljski in Kanalski dolini dolgo časa čisto slovensko. Natančno od tam, kjer je v dolini reke Bele (pri Pontebi) prenehala oblast bamberških škofov in se je začela oblast oglejskih patriarhov, se je prebivalstvo poitalijančilo (razen v Režiji), a po dolini reke Zilje navzgor (od Šmohorja dalje), kjer so gospodarili gospodje iz Reichenberga in grofje iz Gorice, se je ponemčilo.

Okoli Št. Vida je bila slovenska naselitev sicer precej gosta, vendar se je tudi semkaj že jako zgodaj naselilo mnogo nemškega plemstva in drugih kolonistov, tako da je novo nemško prebivalstvo že razmeroma rano preseglo prvotno slovensko prebivalstvo. Cesta, ki je vodila tedaj iz Brež preko Št. Vida proti Osojskemu jezeru, je bila v srednjem veku najvažnejša žila Koroske in ravno

ob njej so se zato tudi najraji naseljevali nemški plemiči, duhovniki in drugi kolonisti (trgovci, obrtniki, kmetje i. dr.), zaradi česar je potem ta predel tudi že tako zgodaj zapadel germanizaciji, a Št. Vid sam je postal (v XIII. stol.) celo glavno mesto Koroske, kar je ostal potem do začetka novega veka. S tem je potem seveda ta še bolj vplival na ponemčevanje vsega svojega okoliša. Gosposvetsko in Celovško polje sta ostala v tisti dobi čisto ob strani navedene velike prometne žile, zato se je na njih tudi slovenstvo lahko držalo trdno prav do poznejše velike in nasilne germanizacije v XIX. stol. Na ponemčenje precej slabo naseljene spodnje Laboške doline je pa poleg že omenjenih Spanheimov močno vplival tudi šentpavelski benediktinski samostan, ki je na svoja obsežna posestva dovajal prav tako kakor Spanheimi številne tuje koloniste.

V zadnjih stoletjih srednjega veka je iz raznih razlogov pritisk kolonistov iz nemških dežel prenehal, toda namnožilo se je domače slovensko in nemško prebivalstvo. Ko je zmanjkalo vsaj že deloma kultivirane zemlje, je moralo to namnoženo prebivalstvo iskati prostora v dotlej še nekultiviranih predelih in zato krčiti gozdove. Tako naseljevanje imenujemo „notranja kolonizacija“. Okoli sedeža prvotnega takega kolonizatorja se je počasi razvila cela naselbina, ki je dobila navadno tudi ime po dotičnem kolonizatorju ali pa kako drugo primerno, toda s pristavkom „ves“ (pri Nemcih pa „dorf“). Na te nas spominja še dandanes nešteto koroških vasi (Svetna ves, Loga ves, Žitara ves, Velika ves itd.), ki so nastale skoro vse v XI. — XIV. stol. Pri nekaterih je mogoče še dandanes ugotoviti celo osebe, po katerih so dobile te vasi svoja imena.

Od XIII. stol. dalje se je mogla ta notranja kolonizacija vršiti sploh samo še v gorovja in v dotedanje velike gozdove, ki so jih krčili. To kolonizacijo so vršili že skoro samo še domači kmetje in sicer na Gornjem Koroskem že pretežno nemški, na Spodnjem Koroskem pa slovenski. Šele v tej dobi so slovenski kmetje obljudili tudi obronke Karavank, Gólice, Svinške planine, dele Podjune in Me-

žiške doline i. dr. Pri tej kolonizaciji so bili Slovenci v današnji vzhodni Tirolski ter v zapadni in severni Koroski številčno že mnogo prešibki, da bi mogli kolonizirati tamošnja še prazna ozemlja tudi oni, zato so jih Nemci že kmalu čisto prerastli. Po mnogih predelih je šel ta proces na ta način, da so zapadli Slovenci najprej nekaki dvojezičnosti (ta pojav opazujemo žal ponekod še dandanes), ki je pa prešla potem spriču naravnega ali umetnega pritiska nemške večine in zaradi premajhne slovenske odporne sile, zlasti pa zaradi nemške politične nadoblasti polagoma v čisto germanizacijo.

Nemci so v zapadnem in severnem delu Koroske kolonizirali zlasti malo obljudene prostore med večjimi slovenskimi naselbinami, zato so stale te kmalu odrezane od vseh zvez z ostalim strnjanim slovenskim ozemljem in so se polagoma germanizirale, dočim so se na podoben način poslovenile tudi marsikateri šibkejši, prvotno nemške naselbine na Spodnjem Koroskem. Seveda se je vršil ves ta proces ponekod jako počasi. Cela Zgornja Koroska je bila še do XII. stol. pretežno slovenska in mnoge slovenske naselbine so se trdoživo držale v sicer že čisto ponemčenem okolišu še celo prav v novi vek. Nanje nas še dandanes spominjajo premnoga tamošnja krajevna imena, ki so jasnega slovenskega izvora ali pa le poznejši nemški prevodi prvotnega slovenskega imena. Tudi nemška krstna imena v tedanjih listinah z današnjega nemškega ozemlja še niso noben dokaz, da je bilo to ozemlje tudi v teh stoletjih že čisto nemško, kajti pogosto so dobivali (najbrž pod vplivom nemških duhovnikov) tudi trdi Slovenci čisto nemška imena. V tedanjih listinah imamo namreč polno primerov, ko ima oče še pristno slovensko ime, sin pa nemško ali pa narobe. Največkrat je mogoče sklepati na narodnost dotičnika le po priimku, ako je ta naveden. V neki listini iz Laboške doline sta navedeni kot priči n. pr. dva Sifrida, toda pri enem je izrečeno naznačeno, da je bil Bavarec, a pri drugem, da je bil Slovenec. O dveh planinskih kmetijah nad Potvinjem (Tiffen) beremo v neki listini iz l. 1321., da je eno imel „slovenski Henrik“ in drugo „Henrik Nemeč“.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

(† Dipl. inž. Jože Wedenig)

Dne 4. decembra smo na celovškem centralnem pokopališču položili k večnemu počitku g. dipl. inženirja Jožeta Wedeniga. Doma iz Doberle vesi je napravil gimnazijske študije v Celovcu, nato služil v avstrijski armadi do razpada monarhije. Tehniko pa je pokojni študiral v Ljubljani. Na raznih mestih je opravljal službo gradbenega svetnika; ob zmedah druge svetovne vojne se je vrnil na Koroško.

Ostal je vse svoje življenje zvest naukom svoje matere, ki ga je učila moliti in slovensko govoriti. Mesto zadnjega počitka pa je našel v grobu svoje sestre Marije, katero so leta 1943 spravili v smrt v taborišču Auschwitz.

Naj oba v skupnem grobu v miru počivata! Bratu Frideriku naše prisrčno sožalje.

MISIJOJSKI ZBORNIK

za leto 1955 je misijonska knjiga. Ima 216 strani. Kdor si želi res zanimivega, sodobnega misijonskega branja, naj piše po knjigo. Ne bo mu žal. Zlasti naj sežejo po njej voditelji „Družbe za širjenje vere“! V knjigi je izčrpno podan položaj na Kitajskem, Japonskem, v Indokini in Afriki s poročili misijonarjev in drugo. Knjiga stane samo 20.— šil. Naroči se: Dušnopastirski urad, Viktringer Ring 26, Klagenfurt (Celovec).

VABILO

Vabimo vse prijatelje in znance na zaključno prireditev in razstavo kuharskega tečaja v Škocijanu, ki bo na kvatno nedeljo, dne 19. decembra.

Razstava bo v prostorih župnišča odprta od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer.

Odrski nastop tečajnic in mladine bo v dvorani pri Pukartu v Škocijanu. Pričetek ob pol 3. uri popoldne. Na sporedu bodo božični in deklški prizori in pevski nastop.

Z veseljem pričakujejo vse od blizu in daleč tečajnice in vodstvo.

Od Pliberka do Drave

Ker se iz tega dela Podjune bolj poredko oglašajo v našem listu, sem se lepega nedeljskega popoldne napotil iz Pliberka po državni cesti, ki vodi v Labud, da zberem nekaj novic. Hoja po tej cesti ni nič kaj prijetna, ker tudi sedaj v pozni jeseni neprestano drvijo mimo popotnika motorna kolesa in avtomobili. Cesta tega bremena ne bo več dolgo prenašala. Čeprav se dva cestarja stalno trudita, je cesta že polna lukenj.

Kakšen kilometer severno od Pliberka se cesta cepi in ena vodi preko Lipice v Grebinj. Tam stoji več sto let staro znamenje, katero nas naj spominja na one čase, ko je po naših krajih razsajala kuga. Ta takozvani „veliki križ“, je v obupnem stanju. Koj so nekoč predstavljale slike, ni več moč dognati, tudi omet že odpada, severno stran znamenja pa zakriva divje razbohoten bezgov grm. Tako zane-marjenega znamenja menda poleg pliberške fare tudi devet drugih fara ne premore več. Res čudno sliko si morajo ustvar-

lično romarsko cerkev pri Božjem grobu in na Čirkovčah. V Čirkovčah je dobila v pustu Mlinarjeva hiša mlado gospodinjo v osebi pridne in skrbne Oleškove Ančke iz Ponikve. Uverjeni smo, da bosta skupno z možem Lojzjem skrbno čuvala nad ugledom hiše in tudi v bodoče vzorno upravljala obširno posestvo. Posestnik Jop si je postavil sredi vasi mogočno enonadstropno hišo, da bo prostora za številno družino. On pač laže zida, ko ima zidarje in tesarje kar v hiši.

Vse to gledam samo od daleč, ker v vas hoditi ne kaže. Deževje zadnjih dni je spremenilo vaško pot prav gotovo spet v blatno močvirje; od nadložnega mostu pa prav do posestnika Lipeja stoji čez pot voda. Reka Bistrica je bila letos s poplavam povzročila že mnogo škode. Govori se sicer, da bodo reko v kratkem pričeli regulirati; zato menda deželna vlada ne dovoli več graditve mostu, za katerega je občina material že pripravila. Reko bodo prav tu v Čirkovčah verjetno preložili. Kdaj se bo to zgodilo — to je drugo vprašanje. Kakih volitev ne bo v kratkem, drugače se pa v Celovcu bolj neradi spominjajo naših krajev. Najbrž bomo še precej blata pregazili po Čirkovčah, preden bo tako daleč.

V takšnih skrbih sem presopihal klanček pod Božjim grobom in kar se pokaže pred menoj Vidra ves, za njo pa Dob, čisto v ozadju pa se lepo vidi vitki beli zvonik sv. Lucije izmed lip in hrastov.

V Vidri vesi pa sta povečala in vzdignila hišo za eno nadstropje mladi gospodar in mlada gospodinja pri Jončku. Hiša je zelo okusno zidana in je zgovorna priča podjetnosti mladih zakoncev. Med Vidro vesjo in Sv. Lucijo so se v zadnjem času navezali še prav posebni stiki. Pa veste kako?

Hoover Alfa-pralni stroji,

šivalni stroji, kolesa raznih znamk in nadomestni deli, mlinci, drobilniki, posnemalniki, molzai stroji in vsi ostali kmetijski in gospodarski stroji najceneje pri

Johan Lomšek
ŠT. LIPŠ, Post EBERNDORF

Pri nas na Koroškem

Električna luč na Blatu in Letini

Vsi smo občutili, kako je hudo, če ni v hiši prave luči. Dokler še niso imele električne razsvetljave tudi naše sosedne občine, smo se še kar sprijaznili s petrolejko. Ko smo pa videli, da so delali v povojnem času povsod okoli nas električne vode, smo tudi Blačani in Letinčani zahrepeneli po električni napravi. Kljub temu, da se nismo prav upali napraviti tega koraka, ker smo se bali previsokih računov, smo sedaj veseli, ko je po dolgih predpripravih in intenzivnem delu le zasvetila električna luč.

V soboto, dne 27. novembra, je bil na Blatu velik praznik, ko so vklopili novi transformator, ki bo posredoval mnogim obrtniškim podjetjem in privatnikom cenén in močan električni tok. Posvetitev je opravil č. g. župnik Picej iz Šmihela, ki je blagoslovil nove naprave in v kratkem nagovoru razložil pomen luči za vsak dan in za večnost.

Vodja okrajne uprave KELAG-a g. ing. Wran je opisal zgodovino novih napeljav. Opisal je tudi tehnične prednosti obrata in koristi, ki jih bodo imeli interesi.

Ko so vključili tok, se je v trenutku da-

leč naokoli po vseh poslopih pokazala svetla električna luč, tako da je domača pri-srčna prireditev dobila skoraj pravljični značaj. Nato je bila pri g. Mlinarju, pd. Rešu, dobra zakuska, kjer je župan Kummer Mirko v tehničnih in prisrčno šaljivih besedah govoril povabljenim o velikem pomenu elektrifikacije, hudomušno omenil nekatere, ki so nasprotovali, in pohvalil predvsem gradbeno podjetje Hollauf, ki je izvršila naročilo KELAG-a. Prav tako je treba omeniti zidarskega mojstra g. Kuhleja, ki je svojo nalogo izvršil v splošno zadovoljstvo. V imenu občine se je zahvalil agrarnemu uradu, KELAG-u in ne nazadnje vsem interesentom, ki so bili s plačili točni. Na razvojne možnosti, ki so sedaj kmetijstvu na razpolago, je pokazal ing. Fauster od Okrajne kmetijske zbornice iz Velikovca. Gospodarstvo bo čisto elektrificirano šele potem, ko ne bodo izrabili toka samo za luč, ampak si bodo nabavili tudi gospodarske in gospodinske stroje. Dipl. Ing. Neuhöffer, vodja KELAG-ove okrajne uprave, je pozval vse tiste, ki še stojijo ob strani, da tudi oni pristopijo k tej skupnosti.

Tam pri Sveti Luciji je en sam posestnik, pd. Komar. Ta si je v letošnjem letu popolnoma prezidal hišo in jo dvignil, tako da je sedaj enonadstropna. Potrebuje pač prostorov za svojo številno družino in tudi za goste, kateri radi prihajajo v njegovo gostilno; to pa zato, ker so pri Komarju zelo prijazni in se vsak tam takoj počuti domačega.

Pri Komarju so 7. novembra praznovali veselo poroko. Sin Jurij si je zbral Kropovo Gitko iz Vidre vesi za spremljevalko skozi življenje. Kot več zidar je vse leto doma pridno zidal, da je bila vesela „ojset“ že v novih prostorih. Tako je tudi svatba trajala potem do ranega jutra. Le težko sta se Komarjeva atej in mama poslovila od svojega prvega otroka, ki ju je zapustil. Jurij se je odpeljal z svojo mlado ženo na svoj novi dom v Vidro ves. Oba mlada zakonca sta bila več let pridna pevca pri farnem cerkvenem zboru. Upamo, da bosta ostala zboru zvesta tudi naprej in jima želimo mnogo sreče in zadovoljstva.

Ko jo primaham v Dob, pa zvem novico, ki bo gotovo zanimala bralce našega lista. Pri znanem in naprednem kmetu Božiču imajo danes poroko. Hčerka Marta je obljubila zakonsko zvestobo poštarju Ignacu Krevcu. Kdo bi Marte Trampuš ne poznal? Koliko kuharskih tečajev je vodila zadnja leta po Podjuni in Rožu! Na kolikih novih mašah, svatbah in pri drugih prilikah je kot večša kuharica skrbela za telesno dobrobit gostov! Sedaj se je torej odločila, da bo v prvi vrsti kuhala svojemu izvoljencu. Upati samo še smemo, da ne bo Nac tako sebičen, da bi zahteval vse Martino znanje samo zase; gotovo ji bo še od časa do časa dovolil, da bo naša dekleta poučila v kuharski umetnosti, tako da bo lahko več mladih zakoncev jedlo po izvrstnih Martinih receptih. Božičeva hiša in sploh Dob pa ne bodo v Marti izgubili samo pridne kuharice, ampak sploh dekle, ki jo lahko stavimo za zgled naši mladini. Več kakor plehka zabava plesa in filmi ji je bila izobrazba ter pridobitev znanja in srčne kulture. Mlademu paru želimo obilo blagoslova božjega ter zdravja in sreče za nadaljnjo skupno pot skozi življenje.

V mraku šele priromam na Brege; to je tiha vas na bregu Drave, tujec bi jo le težko našel. V tej vasi pa so doma trdni in napredni gospodarji. Obsežna polja so skrbno obdelana, poslopja na vasi pa v najlepšem redu in priča blagostanja. V tej vasi se je pred tedni poslavljala Gorenclova mama od svojega sina Franca. Odpeljal se je na poroko v Dobro ves, od tod pa za gospodarja k pd. Cundru v Kokje. Neradi so izpustili iz svoje srede Franca tudi vaščani; saj jim je v stiski vedno rad pomagal z dobrim nasvetom in v dejanju. Želimo mu na novem domu mnogo uspeha in sreče, da bo tudi v Kokjah širil ugled Gorenclove hiše.

BISTRICA V ROŽU

V nedeljo, dne 28. novembra, je č. g. župnik blagoslovil stolp pri podružnici Sv. Križa na Bistrici. Kakor znano, je cerkev leta 1945 pogorela. Č. g. župnik Filip Jandl, je dal cerkev popraviti, nepopravljen pa je ostal še stolp. Letos smo uredili vse potrebno, da so tudi stolp popravili. Podružnica Sv. Križa je priljubljena cerkva, kamor radi prihajajo tudi verniki iz sosednjih župnij.

Leta 1813 je doživela tudi francoske boje; še sedaj se vidijo sledovi v cerkvenem zidu, ker so Francozi streljali v cerkev. Ne daleč od cerkve stoji spomenik padlim avstrijskim vojakom iz leta 1813. Iz časa francoskih bojev sta se ohranili v naši občini dve imeni in sicer „na Muti“, to je na kraju Sveč proti Podgorjam, in „na Sancah“, nad Poljano. Tako ima tudi ta cerkva svojo zgodovino. F. Š.

Was kann das Christkind bessres geben.
ein Fahrrad ist für's ganze Leben!

**DAS ÖSTERREICHISCHE MARKENRAD
VOM FACHHANDLER**

PODGORJE
(Naznanilo)

Podpisani sporočam, da g. Johann Struger in njegova žena Marija v Kovičah, pošta Bilčovs, nimata nobene pravice ali dovoljenja prodajati les ali gozdne produkte iz Janežičevih gozdov v Podsinji vesi. Vsek, ki bi kupil od imenovanih kakšne gozdne pridelke, mi odgovarja za vsako posledico in si pridržujem pravico za vsako odškodnino.

Josip Janežič

Mesto cerkovnika in organista

Razpisano je mesto cerkovnika in organista pri farni cerkvi v Hodišah. Interesenti naj se osebno predstavijo župniku do 31. januarja 1955.
Župni urad Hodiše — Keutschach

VAŽNO OPOZORILO!

Ne pozabite na božična in novoletna voščila!

Kakor vsako leto, tako vam nudimo tudi letos možnost, da v „Našem tedniku-Kroniki“ izrazite svojim sorodnikom, znancem in prijateljem božična in novoletna voščila.

Najenostavneje naročite to voščilo, ako izpolnite spodnjo naročilnico in jo takoj pošljete na naslov „Našega tednika-Kronike“ v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Cena za velikost voščila v širini enega stolpa in dva cm višine je ista kot lansko leto. Voščilo v večjem obsegu stane sorazmerno več. — Pohitite z naročilom, najkasneje do 15. decembra pa mora biti vaše naročilo v uredništvu „Našega tednika-Kronike“.

Naročilnica

Ime:
(prosimo čitljivo)

Poklic:

Kraj bivališča:

Naročam navadno, dvojno, trojno velikost voščila.

Pripomba:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

podpis

POHIŠTVO V STAREM SLOGU — TAPE- CIRANO POHIŠTO — DEKORACIJE

Velika izbira! — Zmerne cene!

PRAUSE

Celovec, Bahnhofstrasse 8, Fleischmarkt 9

jati tujci o pieteti v naši fari. Čudimo se, da niti mestna občina, niti župnijski urad ne skrbita za popravilo, ki zaenkrat gotovo še ne bo stalo celega konja. Saj se je menda celo prevzvišeni g. nadpastir zelo grajajoče izrazil o tem „kulturnem madežu“ pliberške fare, ko se je vigredi vozil tod mimo.

Ko korakam dalje proti Nonči vesi, se mi nudi mnogo bolj razveseljiv razgled. Že od daleč vidim novo streho na stolpu romarske cerkve pri „Mariji na pesku“. Zelo okusno je narejena, se lepo ujema z okolico in je lahko v ponos pridnim vaščanom in poštvovalnim ključarjem. V Nonči vesi je zrastle v zadnjih letih več ličnih hišic, katere so si postavili pridni delavci. Lep dokaz so, kaj vse se z pridnostjo in varčevanjem da doseči. Marsikateri zapravljujev si jih lahko vzame za vzgled.

Kraj Nonče vesi se odpre razgled na idi-

Našim gospodinjam

Kuhinja

VIŠNJEVO ZELJE

Potrebuješ:

- 1 1/2 kg višnjevega zelja,
- kis, mast, čebulo,
- 1/2 kg kislih jabolk in kumino.

1 1/2 kg na rezance zrezanega višnjevega zelja opere, premešaj z nekaj žlicami kisa ter pari na masti, v kateri si ocvrta žlica čebule. Zamešaj 1/2 kg nastrižanih kislih jabolk, nekaj zrn kumine ter osoli in pari, dokler se ne zmehča.

OHROVT S KROMPIRJEM.

Potrebuješ:

- ohrov, krompir,
- mast, moko,
- sol, česen in poper.

1 kg olupljenega, nalistanega, opranega krompirja kuhaj z isto količino na rezance zrezanega, parjenega ohrova. Ko je krompir razkuhan in ohrov mehak, prideni blede prežganje iz 2 dkg masti in 2 žlic moka. Dodaj sol, nekaj zrn strtega česna in poper. Pokuhaj.

PODZEMELJSKA KOLERABA

Potrebuješ:

- rumeno kolerabo,
- mast, sladkor, moko,
- sol in kumino.

1 1/2 kg olupljene rumene kolerabe nakockaj ali nalistaj ter skuhaj. Napravi prežganje iz 2 žlic masti, žličice sladkorja in malo moka. V rumeno prežganje zamešaj mehko kolerabo z vodo, nekoliko osoli, dodaj malo sesekljane kumine in pokuhaj. Biti mora gosta.

POSILJENA REPA

Potrebuješ:

- repo,

sol, kumino, kis, mast, čebulo in moko.

Olupljeno svežo repo zribaj na strgalniku, prideni sol, kumino in kis, premešaj in postavi pokrito na štedilnik za eno uro. Nato prilij nekoliko vode in kuhaj, da se zmehča in mokrota osuši. V masti zarumeni žlico čebule, zamešaj malo moka in, ko je spenjena, prideni repo, pomešaj z vilicami in še nekoliko pokuhaj.

PRAZENA REPA

Potrebuješ:

- repo,
- mast, košček sladkorja,
- juho, sol in poper.

Olupljeno repo zreži na večje kocke, popari in odcejeno na pol skuhaj. Speni na masti košček sladkorja in zamešaj odcejeno repo, prilij nekaj žlic juhe, osoli in pokrito praži. Zmehčani dodaj malo popra.

PRAKTIČNI NASVETI

Premog — briketi goré in obdržé toploto dalj, če posamezne brikete zavijemo v časopisni papir.

Narezane limone hitro uvenejo. Položi rezine na krožnik, nanje nalij malo kisa. Tako ostanejo več dni sveže.

Kolač boš lažje stresla iz modela, če model oviješ z mokro krpo.

Sveže pecivo in svež kruh se ne režeta lepo. Z nožem, ki si ga pomočila v vročo vodo in ga nič obrisala, pa boš lahko lepo rezala.

Mastne madeže iz knjig odpravimo na ta način, da položimo pod madež list belega papirja in na madež natresemo žgano magnezijo. Nato previdno ovlažimo madež z belo krpo, na katero smo prej nakapali bencina.

Položaj na živinskem trgu

Kupčevanje na trgu za govejo živino Sankt Marx na Dunaju je bilo v zadnjem tednu nekoliko bolj živahno. Pripeljali so pa v zadnjem času malo manj živine kot sicer. Tako so ostale cene nespremenjene, za vole in krave so se celo nekoliko dvignile.

Večji je bil dovoz prašičev za zakol. Število domače živine je ostalo nespremenjeno, več pa je bilo poslanih živali iz tujine. Pozornost je zbudila pošiljka 600 prašičev iz Jugoslavije. Dokler bo dobava iz inozemstva neredna, je treba računati s spremembami v ceni. V zadnjem tednu so cene padle približno za 40 grošev.

Padajočo tendenco pa kaže kupčevanje na konjskih sejmi in na sejmi za mlade prašičke. Povpraševanje po vozni konjih je padlo, ker je delo na polju končano. Pravtako je slabo povpraševanje po mladih prašičkih, ker je potreba verjetno krita. Dvig cen in bolj živahno kupčevanje pa pričakujejo po novem letu. (ANZ).

POLJEDELSKI OBRATI NA DRUŽINSKI OSNOVI

V zveznem ministrstvu za poljedelstvo in gozdarstvo na Dunaju je bila dvodnevna konferenca, ki so se je udeležili svetovalci poljedelskih obratov. Pri tej konferenci je izjavil poljedelski minister Thoma, da je doseglo poljedelstvo v zadnjih treh letih lepe uspehe in da so že prekosili produkcijo predvojnih časov, ker so napredovala dela v pravilni združitvi teorije in prakse. Šolanje za poljedelstvo je zelo napredovalo in do leta 1954. so se šole za poljedelstvo podvojile. V teh šolah se vzgaja podeželska mladina in poljedelci, ki postanejo pravi strokovnjaki za svoje delo. Čim manjše postaja število poljedelcev, toliko bolj intenzivno se morajo ostali šolati in posvetiti svojemu delu. Osnova poljedelske produkcije pa je in bo vedno družinski obrat. Na mesto gospodarskih zakonov, katerih rok potече s prihodnjim letom, je treba postaviti nov red in ga prilagoditi novim razmeram. Treba je napraviti dobre načrte in izboljšanja, tako da je možno nadaljevati z delom. Omembe je vredno, da so pri izločanju jetičnih živali pregledali že eno tretino vse goveje živine. Uspehe na vseh področjih poljedelstva so dosegli tudi zaradi sodelovanja centralnih uradov z organi v deželah. (ANZ)

V AMERIKI SEJEJO Z LETALI

V Združenih državah so izdelali načrt, da bodo nekatere pokrajine, na katerih je zaradi neugodnih razmer vegetacija zelo slaba, posejali na novo z letali.

Theodor Strein
Klagenfurt — Villach

ALLE ARTEN
Büro-Schreib- u. Rechenmaschinen
GÜNSTIGE TEILZAHLUNGEN

NOVA GLAVNA ŠOLA V ŽELEZNI KAPLI

V zadnjem času je opazati razveseljujoče dejstvo, da več gradijo tudi na Spodnjem Koroškem in da bo tudi tukaj prenehalo mačehovsko ravnanje z ozirom na gospodarske in javne potrebe prebivalstva. Razveseljujo napreduje elektrifikacija, po privatni iniciativi obnavljajo cerkve in iz javnih sredstev pa seveda predvsem to, kar je najvažnejše za bodoče rodove: šole.

Pozdraviti je treba to, da dobe naročila domača podjetja v kraju samem, ki so neposredno povezana s prebivalstvom in imajo zato največ pravice do donosnega sodelovanja. S tem, da dobe naročila prav take domače tvrdke, se pospešuje tudi gospodarski faktor dotičnega območja, n. pr. povečana finančna zmogljivost tvrdk in podjetij, zaposlitve delavcev, strokovnjakov itd.

O priliki graditve nove meščanske (glavne) šole v Železni Kapli je treba poudariti predvsem dejstvo, da so opravile v glavnem domače tvrdke tega okraja poverjena jim naročila stoddotno zadovoljivo in s tem dokazale svojo zmogljivost.

Povejmo jih po vrsti. Tvrdka Kavellar iz Železne Kaple in Lessiak iz Velikovec sta podjetji, ki sodelujeta in se pri izvedbi gradbenih del dopolnjujeta v obliki „Delovne skupnosti“. Obe firmi sta poznani ne samo po vseh naših krajih, temveč tudi drugod po Koroškem in sta na najboljšem glasu.

Tesarska dela pa je izvršilo podjetje Fritz Klaura iz Železne Kaple. Tudi vsa druga časopisna poročila soglašajo v tem, da je ta tvrdka svojo nalogo izvedla z izredno natančnostjo in z jamčeno solidnostjo, tako da ima vso pravico, da ji bodo zaupana še nadaljnja naročila. Te želje izražamo tudi mi.

Po vsem Koroškem pa se je izredno hitro in uspešno uveljavila tvrdka Eberhard iz Goričice pri Vetrinju, znana pod znamko „ELA-učila, Celovec. Ta tvrdka izdeluje moderno šolsko pohištvo in tudi glavna šola v Železni Kapli je opremljena s pohištvom in učili, ki so sodoben in kvaliteten izdelek omenjene tvrdke.

Tudi to razmeroma mlado, zato pa toliko bolj podjetno in sodobno strokovno tvrdko je treba v vsakem pogledu priporočiti z vsem priznanjem.

Terazzo-tla je dobavila in montirala tvrdka Erbeschnig-Röhrs iz Velikovec. Ta tvrdka je na Spodnjem Koroškem vodilna v vseh delih iz stroke umetnih kamnov in plastičnih oblog.

Steklarska dela pa so bila poverjena znani celovski tvrdki A. J. Willner, Bahnhofstrasse. Ta dela vsebujejo dobavi šip, osteklenja portala, vrat itd. Dovolj svetlobe je predpogoj za učni uspeh.

Od podjetij, ki so prispevala s svojo strokovno zmogljivostjo, naj omenimo tudi poznano tvrdko

Scherzer, železne konstrukcije in gradnja portalov iz Celovca. Izdelala in montirala je res praktično in okusno stopniščno ograjo.

Vsem dobro poznana firma Pfrimer & Mösslacher je izvršila v splošno zadovoljstvo vse vodovodne naprave, sanitarne naprave ter centralne kurjave. Vsak kdor zaupa delo omenjeni tvrdki ni razočaran, kajti dela, katera izvršuje tvrdka Pfrimer & Mösslacher so res kvalitetna in poceni.

Vodovodne naprave in pre-skrba — Sanitarne naprave — Centralne kurjave

PFRIMER & MOSSLACHER

CELOVEC — KLAGENFURT, Viktringer Ring
Štev. 37 — 39. Telefon 22-45

IZVEDBA
VSEH DEL IZ UMETNEGA
KAMNA IN TERAZZO

Eberschnig - Röhrs

VELIKOVEC
Telefon 455

A. J. WILLNER

Porcelan — glina — steklo — keramika

Gradbeno, portalno- in industrijsko osteklenje

CELOVEC-Klagenfurt, Bahnhofstrasse . Tel 59-54

TESARSKI MOJSTER

KLAURA FRIEDRICH

ŽELEZNA KAPLA — EISENKAPPEL

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela — in se priporoča tudi za naprej.

**LEHRMITTEL
KLAGENFURT**

Izdelovanje učil
in učnih predmetov
za vse stroke

ŠOLSKO POHIŠTVO

oprema za laboratorije in **ŠOLSKE TABLE**

CELOVEC-KLAGENFURT . VETRINJ-VIKTRING
GORITSCHITZEN 16, TELEFON 57-45

DELOVNA SKUPNOST

Valentin Kavellar

stavbeno-zidarsko podjetje

ŽELEZNA KAPLA — EISENKAPPEL, PFARRPLATZ 245, TELEFON 20

Dipl.-Ing. Josef Lessiak

mestni zidarski mojster

VELIKOVEC — VÖLKERMARKT, TELEFON 234

MALENKOSTI

Generalovemu konju je manjkalo na podkvi en sam žebelj — res prava malenkost. Nihče ni mislil, da bi mogla biti ta malenkost vzrok poraza v boju. In vendar je general prav zaradi te izgubil vojno. Med bojem je konj izgubil podkev in se zato močno spotaknil. General je padel s konja in sovražnik ga je medtem ubil. Ko vidi vojska, da je njen general ubit, se spusti v beg. Tako je bila cela vojska poražena zaradi enega samega ničrednega žeblja, ki je manjkalo v podkvi.

Vsaka ogromna stavba je zgrajena iz posameznih kamnov. Naše dolgo življenje sestoji prav tako iz posameznih trenutkov. Vsak teh trenutkov je zate, za tvoj značaj, za tvojo večnost važen, kaj misliš, govoriš in delaš.

Propal človek začne z malenkostnimi pregreškami, a konča pri velikih. Fant se v začetku keša, če zaradi nekaterih, ki se mu posmehujejo, v družbi popusti od svojih načel. A ker mu je sicer prijetno v tisti fantovski družbi, še zahaja tja in se počasi privadi ter pridruži mnenju ostalih fantov. Začel je torej z malenkostnim popuščanjem, kateremu je sledilo še kesanje, a končno je popustil brez težav od svojih načel in si privzel tuja.

Prav vsaka malenkost doprinese svoj del k zgradbi človeškega družabnega življenja. Na lepo življenje se lahko privadiš, prav tako na grešno. Če si v življenju že napravil veliko, čeprav malenkostnih dobrih del, ti je lahko plemenito živeti. Prav tako te ponavljani malenkostni pregreški vlečejo v vedno večje grešno stanje, iz katerega ne moreš več.

Čim bolj je kakšna stvar dovršena, tem večjo važnost ima v njej vsak malenkostni del. Mislimo tu na razne precizne stroje. Stroj ne moremo uporabljati, pa čeprav mu manjka samo malenkostni del.

Kakšna dovršenost vlada v vsemirju! Vzemimo si točnost božjega dela za vzgled pri graditvi svojega lastnega značaja. Nikoli ne zamudimo tudi malenkostnih dobrih del in nikoli ne popustimo tudi v malenkostih od svojih katoliških načel.

Deklica in lonček

Deklica je pometala in je našla krajcar. Za ta krajcar je kupila lonček in šla z njim nabirat jagode.

V gozdu jo je zajela noč. Prekucnila je piskrček in zlezla podenj, da bi prenočila.

Kmalu je priletela muha in jo prosila, če sme pod streho. Deklica pravi: „Kar pridi noter, zate bo že prostora.“

Komaj je muha prišla, prilaze žabica, potrk in vpraša: „Kdo je notri?“

Deklica odgovori: „Jaz, sirotica deklita in muha pobrculja.“ Tudi žabica prosi za streho; deklita jo povabi: „Pridi še ti noter, se bomo že stisnili.“

Nato priskače še zajček, potrk in vpraša: „Kdo je notri?“

„Jaz, sirota deklita, muha pobrculja in žabica pokrculja!“

Zajec prosi: „Ali daste še meni malo prostora?“

„Le zlezi še ti noter, nam bo še bolj toplo.“

Tedaj pride lisica in pobara: „Kdo je pod lončkom?“

„Jaz, sirota deklita, muha pobrculja, žabica pokrculja in zajec hlapec.“

„No, bo pa še zame v kotu malo prostora,“ de lisica in zleze pod lonček.

Ponoči prikoraca še medved in vpraša: „Kdo je notri?“

„Jaz, sirota deklita, muha pobrculja, žabica pokrculja, zajec hlapec in lisica, pridna deklita.“

Medved pa nič ne prosi, kar baše se pod piskrček. Lonček pa naredi „resk“ in poč. Deklica mlo zaplaka, ker je ostala ona in vsi njeni gosti brez strehe.

ZA DOBRO VOLJO

„Kako ti gre, Dora? Upam, da si srečna v zakonu.“

„Hm, Katra, moj mož se vsekakor trudi, da bi bila, toda rajši bi ga imela, če bi se ga mogla nekoliko bati.“

„O ti neumnica. Potem bi ti pa privoščila takega gorjanca kot je moj Miha. On namreč pravi, da bi me že zdavnaj pognal, toda ne mara mi privoščiti veselja, da bi me ne krotil več.“

Za mladino in prosveto

DEKLICA IN PESOGLAVCI

Ko so bili v naših krajih še pesoglavci, je nekega dne na njivi plela lepa deklita. Videla je, da jih gre veliko krdelo mimo. Zato je zbežala s polja, ker je vedela, da so hudi in zaradi svojih pasjih in kosmatih glav strašni videti. Pesoglavci vidijo, da je mlada, ter pravijo: „Dajmo jo ujeti!“ Brž se spusti celo krdelo za njo v dir. Deklita je vedela, da ne uide urnim petam, zato spleza na gosto smreko in se skrije med vejami. Pesoglavci imajo pa pasjo glavo in oči obrnjene v tla, zato ne morejo pogledati navzgor. Tako niso mogli videti, na kateri smreki je deklita skrita. Bodli so torej s svojimi dolgimi sulicami ob deblih od smreke do smreke tako dolgo, da je po skorji nekega drevesa pritekla rdeča kri. Obstopili so tisto smreko in jo izruvali; tako jim je prišla deklita v pest.

Nato so jo zaprli v visok grad, ki ni imel nobenih vrat. Tu ni videla žive duše kakor včasih pesoglavce, ki so zahajali na noč domov, podnevi zaklepali njo in eno mačko zraven. Samo lino so ji puščali odprto, tako da je lahko sonce sijalo skozi njo. V tej ječi se je deklita jokala in prosila Boga, da bi videla še enkrat svojega očeta. Večkrat je mislila zlesti skozi odprto lino na streho in s strehe skočiti na tla. Pa vedno, ko je vzdignila nogo, skoči mačka na lino in začne tako ježno renčati in brusiti kremplje, da je deklito postalo vedno strah. Ko nekoč zelo joka in prosi Boga pomoči, zagleda pred seboj starega dedca, ki jo nagovori in jo vpraša, zakaj se joka.

„K očetu bi šla rada,“ pravi deklita. „Kako pa boš šla, ali ne veš, da pesoglavski grad nima vrat?“ reče dedec.

„Vem, ampak jaz bi šla skozi lino, pa me ta mačka žival ne pusti,“ pravi ona.

„Zato te ne pusti, ker ima mačka v repu devet peklenskih vragov, ki so vsi s pesoglavci zmenjeni. Daj mački kos mesa in kadar ga bo pobirala, ji odreži rep, vrzi ga čez glavo devet komolcev daleč skozi lino in nič več ti ne bo branila.“

Komaj je mož to izrekel, je izginil, tako

da deklita ni vedela kako in kam. Storila je to, kakor ji je svetoval moštček: dala je mački mesa, v hipu ji odrezala rep in ga vrgla devet komolcev daleč čez glavo in huda žival se je tiho potuhnula v kot. V mraku spleza deklita skozi lino na streho in tako srečno uteče.

Ko se je storila noč, pridejo domov pesoglavci in zagledajo kosorepo, krvavo mačko. Brž so uganili, kaj to pomeni. Nato jih dvanaest poišče sled in tečejo za ubežno deklito. Medtem je pa pritekla deklita že blizu očetovega doma. Njen oče pa je imel kovačnico, ki je stala tik ob vodi. Tisto noč, ko je prišla deklita domov, ga ni bilo doma, ker je šel iskat zgubljeno hčerko. Zato vodno kolo, ki je sicer gonilo kovaški meh, ni klopotalo, ampak je bilo vse tiho. Vrata so bila zaprta, okna z železno mrežo preprežena, zato ni mogla noter. Dolgo je kličala, toda očeta ni bilo od nikoder. Že je hotela zaspiti na klopi pred hišico, kar ji pride misel, da je bolje, če gre v sobo, kajti lahko bi deklito zasledovali in še slabše bi se ji godilo. Zato premišlja, kako bi prišla v hišo. Nazadnje se je spomnila, da lahko sname vodno kolo in pride skozi luknjo v zavetje. In res tako stori. Komaj se znotraj oddahne in napravi luč, kar zasliši zunaj govoriti pesoglavce. Prišli so po sledi za njo. Brž podpre vrata še bolj z železom, v roke pa vzame široko sekiro, ki jo je bil oče ravno prejšnji dan nasadil. Nato se deklita vstopi k lini, skozi katero je prišla sama v sobo. Kmalu zavohajo pesoglavci to luknjo in eden pomoli pasjo glavo v kovačnico. Deklita mahne in mu jo odbije. Potem potegne čelga noter k sebi. Drugi pa so seveda mislili, da je sam zlezl in tako se je pokazal še eden in zopet eden skozi luknjo in vsakemu se je primerilo kakor prvemu.

Ko je drugo jutro oče kovač žalosten prišel domov, je našel ljubljeno hčerko doma in na kupu v kovačnici dvanaest pesoglavcev, ki jih je hčerka pobila.

Narodna

Slika nam predstavlja razred prihodnosti, ki se nahaja na neki poskusni šoli v Ameriki. V strop je vžidana posebna opoka iz stekla, ki v meglenih in temnejših dneh pripušča dovolj svetlobe, v vročih poletnih mesecih pa zadrži sončne žarke, tako da otroci ne občutijo posebne vročine. (AND)

Indijec in slon

Indijec je imel slona. Ta je bil dober in je vestno služil svojemu gospodarju. V neznosni vročini je prenašal težka dela od vlaka do ladje. To naporno delo je opravljal dan za dnem, mesec za mesecem, ne da bi se obotavljal ali uprl. In vendar ni dobival za svoje naporno delo nikakih pribojškov, nasprotno, večkrat je celo stradal, ker mu Indijec ni dajal dovolj hrane. Nekega dne je bilo treba odpraviti zopet velik tovor na ladjo. Sonce je pripekalo kot žerjavica. Ker je imela ladja odpluti in se je mudilo, Indijec ni dal slonu ne vode ne hrane in ga je neprestano naganjal, naj nosi hitreje. Dvajseti si je slon natovoril veliko in debelo breme. V rilcu je nosil ogromno deblo. Sonce je čimdalje huje pripekalo. Sestradan in žejen slon je

čutil, da mu pešajo moči. S težkim tovorom je stopal počasneje. Tedaj je pa Indijec planil nadenj s kolom. Ali v tem hipu se je slon čisto predruščil. Pobesnel je. Deblo je vrgel daleč stran, zagrabil je neusmiljenega Indijca, vrgel ga je pódse in potepal.

Mož je bil takoj mrtev.

Ko je zvedela o tem vdova, je bridko zajokala. Pograbila je svoje štiri otroke, privedla jih je k podivjanemu slonu in je dejala v obupu: „Kdo naj nas zdaj preživlja? Ubil si moža, pobij še otroke in mene!“

Slon se je naenkrat pomiril. Žalostno je gledal nekaj časa otroke, nato pa je zgrabil z rilcem najstarejšega ter si ga posadil na hrbet.

In od tedaj je slon v vsem ubogal otroka in je potrpečljivo še nadalje opravljal svoje naporno delo.

L. Zupane

MLADINA PIŠE:

Pismo iz tujine!

Ko sem se pred dobrim pol letom odpeljala v Kanado, sem obljubila svojim znankam, da se jim oglasim v „Našem tedniku“, katerega smo dekleta tako rade prebirale doma na Koroškem.

Oglašam se vam torej iz Kanade in moram vas bo zanimalo, kaj se tukaj godi.

Nekako februarja lanskega leta sem se odpeljala iz Beljaka preko Nemčije do Bremerhaven-a, največjega nemškega pristanišča, kjer sem se vkrcala na ladjo „Arosa Culm“, ki me je pripeljala brez večjih nepravil do Quebeca v Kanadi. Iz Quebeca pa nas je poseben vlak odpeljal preko Montreala, ki je največje mesto v Kanadi (preko milijon prebivalcev) do Toronta v provinci Ontario, ki leži ob velikem jezeru Ontario.

Takoj prve dni sem opazila veliko razliko med našim življenjem, ki smo ga navajeni v Evropi, in tem. Kanada je dežela velikega napredka, vendar ji manjka srca in duše.

Sprva sem mislila, da bom komaj našla kakega rojaka, vendar sem bila že čez mesec dni v središču slovenske družbe. Saj je v Torontu blizu 1000 Slovencev. Ravno pred kratkim je bila sezidana slovenska cerkev, ki je posvečena Materi božji, popolnoma s slovenskim denarjem, kjer se Slovenci zbiramo vsako nedeljo k službi božji.

Ko se v nedeljo včasih peljemo na izlet izven mesta, človek lahko opazi lične kmetije (farme), veliko število avtomobilov, ki v veliki naglici drvi na popoldanski odih v bližino mesta. Evropejca pa najbolj moti to, da daleč naokrog ni nikakih gor, temveč sama ravnina.

Vse prav lepo pozdravljam in še nadalje ostajam zvesta našemu lepemu slovenskemu „Tedniku“.

Rezika Krištof

Dekle iz Švice piše

Priobčujemo nekaj odlomkov iz sicer zasebnega pisma bralcem v vednost, kako naša dekleta v tujini z veseljem sprejemajo slovenske časopise in knjige ter obujajo spomine na lepe dni, ki so jih preživele pri šolskih sestrah.

Najprej Vam moram povedati, kako vesela in srečna sem, da sem naročila „Naš tednik“, preden sem se zopet odpeljala. Dobim ga včasih že v petek, v soboto ali pa šele v ponedeljek. Če ga v soboto ne dobim, potem postanem skoraj žalostna ob misli, da bosta sobotni večer in nedelja brez domače besede in domačih novic. Že doma sem rada brala „Tednik“, toda ne s takšno vnemo kot tu v Švici. Ravnotako lepe so knjige. Pred kratkim sem končala roman „Odpoved nesrečne žene“, ki je bil zame lepo doživetje. Rada berem tudi nemške knjige, ampak slovenske še bolj „obrajtam“ in so zavzele v moji sobici častno mesto...

Spet so se odprla vrata gospodinjinskih šol. Kakor sem slišala, sta šoli letos zelo dobro obiskani. Kako sem hvaležna očetu in materi, da sem se lahko izobraževala nekaj mesecev v gospodinjški šoli. Koliko dobrega in koristnega za življenje smo se tam naučile. Tudi tu mi pride pogosto kaj prav. V brezskrbni mladosti so nam potekale ure lepo v miru in prijetni deklitski družinski slogi. Ne verjamete, draga dekleta v domovini, s kako ljubeznijo se mlad in neizkušen človek spominja v tujini na te zlate čase, na dragi dom, na prijatelje, na vse, kar mu je bilo nekoč drago, in na človeka, ki mu je pomenil vse, v katerega je lahko stavil vse svoje upanje in pokramljal v tihih urah o vseh zadevah in težnjah mladega vzbujajočega srca, ki namerja prve krepke korake v življenjski boj.

Bliža se božič in drugi lepi prazniki, ki jih bom že drugič preživljala v tujini. V takem in podobnem času je idejna povezava z domačimi še tesnejša. Misli mi hitijo k temu in onemu. Komaj se ustavim pri jaslicah v domači farni cerkvi, imam že pred očmi revne družine, katerim usoda ne dovoli praznovati božiča ob bogato obloženi mizi, ampak čakajo z veseljem in odpirajo široko svoja, na videz uboga, v resnici pa bogata srca prihodu božjega Deteta.

Končati moram, kajti čas beži in kliče me spet novo delo.

Najlepša hvala za ves Vaš trud, za dobre nasvete in opomine za na pot v tujino.

V duhu božične blagovesti in v upanju na skorajšnje svidenje Vas pozdravlja

F. O.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

KNJIGA

Ko sem pred nekaj dnevi stopil okrog poldneva v knjigarno, sem bil priča redkega prizora. Pred prodajno mizo je stal sedemletni deček v mokri ponošeni obleki, ki mu je bila veliko prevelika. V levi roki je krčevito držal kovanec za dva šilinga, s kazalcem stegnjene desnice pa je neprestano kazal na knjižico s slikami, ki je ležala nekaj metrov od njega v omari. Prodajalke so ga pregovarjale, malo z nevoljo, malo z nasmehom, on pa ni odgovoril niti besedice. Morda je bil nem, morda pa da tudi ni znal te govorice.

Ker so prodajalke postajale že kar vidno nervozne, sem se vmešal v pogovor in sem vprašal, kaj je z dečkom. Zvedel sem, da je ta dan prišel že štirikrat v knjigarno. In vedno je hotel imeti knjižico s slikami; a imel je samo dva šilinga in mu je niso mogli dati, ker je knjiga stala pet šilingov. Trikrat so mu že pokazali vrata, pa ni nič pomagalo. Stal je nato zunaj pred vrati, čeprav je deževalo in je bilo mrzlo, ampak čez uro ali malo več je spet prišel in tako je zdaj že četrtrič tu.

Medtem ko sem govoril s prodajalci, je uprl blede deček svoje velike oči vame, kot da bi hotel dognati, ali se bom nad njim jezil ali smejal.

V meni pa se je počasi budil spomin na neki dogodek, ki je ležal daleč v preteklosti. Bilo je pred petdesetimi leti v mali vasi daleč sredi gor. Takrat sem bil pet let star najdenček, ki so ga tuji ljudje kolikor toliko dobro vzgajali. Bil je prav isti čas pred božičem, ko sem videl prvo knjigo in sem si jo zaželel z vsem svojim malim srcem. O tej moji želji ni zvedel nihče, ker sem vedel, da je neizpolnjava in da bi se mi smejali, če bi o tem govoril.

Knjiga, o kateri hočem pripovedovati, je bila v mali izložbeni omariči vaškega trgovca. V tej omariči, ki jo je trgovec zjutraj obesil pred vrati in zvečer spet spravil v trgovino, so bile vse vrste uporabnih stvari kot: čistilo za čevlje, milo, glavniki, ogledalca in pisane skodelice. Navadno so bile vedno iste stvari, tako da skoraj ni bilo vredno tam postajati.

Nekega dne, bilo je malo pred božičem, pa sem opazil v omariči knjigo. Levo in desno so bile razne drobnarije in slaščice, ki so me pa manj zanimali. Oči sem imel uprte le v knjigo. Na naslovni strani je bil naslikan Jezušček in okrog njega otroci, dečki in deklice v pisanih oblačilih. Kako dolgo sem gledal to knjigo, ne vem, mo-

ralo je pa trajati precej časa, ker me je hudo zeblo v noge, ko sem se zavedel.

Od tedaj sem vedno hitel, čeprav je bilo precej daleč v vas in pot večkrat zasnežena, kolikorkrat sem pač mogel, k trgovcu, da sem si ogledoval knjigo. Včasih, kadar je bilo zelo mrzlo, sem moral najprej s sapo otajati ledene rože na steklu, da sem jo videl. Tako rad bi bil vedel, kako zgleda znotraj. Nekoč se mi je posrečilo, da sem previdno odmaknil pokrov omariče za dober prst — več na žalost ni šlo — in sem za malenkost odprl knjigo. Vse, kar sem zdaj videl, če sem stopil na prste in gledal od strani, so bili robovi pisanih slik, kar je mojo radovednost še povečalo.

Tako sem stal dan za dnem vsaj po enkrat, če ne po dvakrat, pred omarico in gle-

dal knjigo. Nekoč pa, nekega zelo mrzlega dne, se je peljal mimo ob glasnem zvončkanju v kožuh zavil bogat Zahomčan. Zahomčan je bil daleč naokrog najbogatejši posestnik, imel je polne hleve in žitnice in, kot so mali kmetje s spoštovanjem šepetali, veliko denarja v omari. Danes mi je bilo žal zanj, ko se je peljal s svojim konjem mimo mene, ker ni nič vedel o lepi knjigi, saj sicer bi se bil prav gotovo ustavil in si jo ogledal ali pa — nenaden občutek strahu me je stisnil v grlo — bi jo kupil.

Ko sem drugi dan spet pritekel k trgovcu, knjige ni bilo več. Na njenem mestu je bil strgalnik z rdečim ročajem. Obstal sem in precej časa nisem vedel, kaj bi, nato sem pa žalosten odšel domov.

Jo je končno le kupil bogati Zahomčan...? Nenadoma mi je nekdo stopil na nogo in iz daljave sem čul polglasno govorjenje. Tako sem se potopil v svoje mladostne spomine, da sem pozabil na vse okrog sebe. Kot iz megle so se pojavljali pred

mano spet prodajalna, kupci in prodajalci. Poleg mene pa je stal blede tuji deček in kot brez moči strmel v ljudi, ki so brskali in obračali liste po knjigah in časopisih. Z glasom, ki je bil meni samemu tuj, tako da sem se skoraj prestrašil, sem prosil prodajalko, da je dala dečku zaželeno knjigo, plačal da bom že jaz.

Deček me je pogledal s svojimi velikimi vprašujočimi in nevernimi očmi, ko sem mu ponudil knjigo. Selè, ko sem mu ponovno pokimal, jo je vzel z obema rokama in jo krčevito stisnil na prsi ter hitro zapustil trgovino.

V. B.

bilo vredno govoriti. Sosedje so se ji smejali, toda župnik je bil resen mož ter je vselej našel rešilno besedo.

Meta je imela zmeraj kaj posebnega na srcu. Najbolj jo je skrbelo, kaj bo po smrti z njeno dušo, ali bo zveličana ali pogubljena. V tej zadevi more seveda le duhovnik pravilno odgovoriti. Zvedeti pa ni mogla drugega, kakor da smo vsi ljudje ustvarjeni za nebesa in da je božje usmiljenje neizmerno.

Starki pa to niti zdaleč ni zadostovalo. Odgovor ji je bil prekratek; gospod župnik bi bil moral povedati tako, da bi bila Meta lahko zagrabila z rokami. Mislila je, da ji duhovnik nalašč prikriva kakor zdravnik, ki bolniku večkrat ne razkrije njegove bolezni. Trdo ga je začela prijemat, ker zlepa ni nič dosegla.

Nekoč ga je ustavila nekje na poti z vprašanjem, na katero ji je že nešteto krat odgovoril. Župnik ni imel namena izgubljati časa, zato je sklenil, da jo bo prav na kratko odpravil. Rekel ji je, da prav gotovo ne bo pogubljena, zato ker jo v pekel ne marajo.

„Zakaj me ne marajo?“ je bila skoro užaljena.

„Zini!“ ji je zapovedal in starka je široko odprla svoja usta.

„Meta, zveličana boš, zakaj v peklu te ne potrebujejo. Nimajo zate primerne zaposlitve.“

„Kako pa to veste?“ je bila radovedna ter je komaj čakala odgovora.

„Vem,“ je važno naglasil. „Vidiš, v svetem pismu je zapisano, da bodo pogubljeni vrženi ven v temo, kjer je jok in škripanje z zobmi. Ti pa nimaš zob in ne moreš škripati, zato te v pekel ne bodo sprejeli, ker bi jim bila ondi samo v nadlego.“

Starka je nekaj zagodrnjala in odkrevljala z dolgim nosom. Od tedaj ni več sitnarila in župnik je imel mir pred njenim nadlegovanjem.

Limbarski

KRALJICI NEBES IN ZEMLJE

(Za praznik 8. decembra 1954.)

Kličemo Te, Pomočnica,
naša radost in uteha. —
Blažena, brez sence greha,
zemlje in nebes Kraljica!

Božja Mati in Devica,
Svetega Duha nevesta:
k Tebi pelje vsaka cesta,
išče slednja Te stezica.

Veličastno nad gorami
si pred soncem zasvetila,
kači glavo si zdrobila,
luna Ti je pod nogami.

Blažena si med ženami,
vijemo Ti rožne vence;
sij nam Luč iz Lurda v sence,
s svojim Sinom bodi z nami.

On je Kralj, Ti z Njim kraljuješ,
Tvoji so nebeški dvori;
prapor nam je križ na gori,
zanj boriš se in zmaguješ.

Limbarski

Nadlegovanje

(Vaška dogodbica)

Pravijo, da so nekateri ljudje tako sitni in nadležni, da bi jih laže nosil, kot pa poslušal. Med take je spadala tudi Šepakova Meta iz Zakrižja. Prebivala je v razdrapani vaški koči ter se preživljala z nabiranjem zdrvilnih zelišč in korenin.

Obredla je vse domače kraje in poznala vsakega človeka iz obsežne zakriške fare. Dobro je vedela, kje lahko vsak hip potrkna na vrata in katere hiše se mora daleč izogniti. Imela je dosti prijateljev, katere je

dvigala nad zvezde, pa tudi mnogo sovražnikov, ki so jo nalašč dražili ter ji nagajali.

Do zakriškega gospoda župnika je imela ženica posebno zaupanje. „Gospod vse vedo“, je dejala, „na vsako vprašanje znajo zmeraj prav odgovoriti.“ — Vsaka pot jo je vedla v župnišče, gospod se ji je sicer umikal, toda Meta ga je vselej našla ter mu potožila svoje nadloge. Včasih je bilo prav kaj nezatnega, o čemer skoraj ni

ve. Ko je šel mimo stoga sena ali otave, se ni mogel premagati, da ga ne bi prgišče vzel in ga poduhal. Materino dušico je samo med prsti pomel, ne da bi jo odtrgal, listič mete ali muškata pa je vzel v usta. Kje so tisti časi...?

Lastovka je prhnila dedku mimo glave in v lepih vijugah šviga po zraku in obletala starčka, ki jo gleda z neizrečeno radostjo. „Ti si božja ptica, lastovičica mala, nihče ne zmora tako letati kot ti. Tatinski vrabec frfota, golob ploska s krili, ti pa jadraš tiho ko duh skozi zrak.“

In ko tako gleda za lastovko, mu oči obvisijo na vrhu drevesa. To je krošnja žametne jablane. „Ti moja stara jablana,“ premišlja Cimbura. „Koliko ptičev se je že na tebi zvalilo in se na tvojih vejah zibal! Kakor ptičja zibelka in njihov rodni krov si ti! Koliko jabolk, sladkih kot med, sočnih kakor smokve in dišečih kakor vrtnice, si nam dala.“

In še više splava njegov pogled, kjer se boči sinji nebeški oblok in plovejo raztreseni beli oblaki.

„Kam plovete, vi sivi in beli oblaki, kam hitite, od kod ste pripluli, kje ste se rodili? Čigavo polje boste z dežjem oživili, katere cvetice z vlago porosili?“

Njegova pesniška duša vse objema, oživlja in se vtaplja v vse ter prisluškuje čisti in sveti prirodi: ptičjemu petju, brnenju žuželk, šumenju gozdov, šuščečemu žitu po poljih, žuboreči vodi in šelestenju listja na drevesih.

V teh zvokih spoznava določeno razpoloženje in ve, kdaj narava vriska in kdaj v grozi trepeti. V njej že dolgo bere in se uči iz nje kakor iz odprte knjige. Ona mu

pove, če bo deževalo, snežilo, ali bo pomlad mokra ali suha in če bo letina rodna. Na tisoče znamenj kakor črke v knjigi pozna Cimbura v mrtvi in živi prirodi. Prerokujejo mu čebele, ptiči mu napovedo, list na drevesu mu pove, ali bo vreme ali ne; vse mu govori, megle po dolinah in sopara nad ribniki. Njegovo izkušeno in izšolano oko pozna barve boljše od slikarja. Razločuje vse odtenke sinjih in sivih barv oblakov, zelene vode, opazuje stalno in vedno se menjajočo podobo kraja, ki je drugačna zjutraj, drugačna opoldne in drugačna zvečer, druga v zimi, druga poleti. Zato mu ta podoba nikdar ne postane vsakdanja, nikoli se je ne naveliča, dan za dnem se je lahko veseli. Cimbura vidi kakor pravi rojen umetnik, česar drugi ne vidijo, in čuti, kar drugih ne gane. Sedi tam kakor od vseh zapuščen, popolnoma sam, pa si želi biti sam in nemoten in prosi, da bi ga pustili samega. Kakšen čar ima zanj samota in kakšne zaklade mu odpira! O, zakaj tega prej ni vedel! Zdaj je sam in ni sam. Kajti podnevi mu govori sonce, oblaki na nebu, dež, ki curlja po skorji dreves. Ob ranih jutrih pa se v sončnih žarkih blešči in mi-geta iskreča se slana in rosa, da kar vid jemlje. Tudi veličastna tišina govori njegovi duši, ko ponoči ne spi in skozi okno gleda v noč. Bledi mesec se tiho priplazi in se zmuzne v izbo ter obišče Cimburo, zlate zvezde upirajo vanj svoje bleščeče očke, tuljenje vetra, snežni metež, strašna krasota švigajočih bliskov ponoči bolj deluje na Cimburo kakor podnevi. Kakor sladkosnedež se starček s slastjo raduje nad krasnimi sončnimi vzhodi in zahodi, nad nežnimi, nad reko se dvigajočimi meglami,

nad drevesi, cveticami; čudi se jim in molči. „O čem le venomer premišljate, čemu vedno to gledate, dedek,“ ga sprašujejo gostje, ki jim njenova molčečnost in od sreče nekam ožarjeno lice vzbuja pozornost.

„Molim,“ odgovori Cimbura in ne laže. Kajti vse to njegovo preudarjanje in premišljevanje ga samo potrjuje v tem, kar čisto šepetajo njegove ustne: „Nebesa pričajo o slavi božji in delo njihovih rok je nebo.“ Svet ni mrtva, naključna gmota, marveč nad vsem veje božji Duh. Cimbura vidi njegove stopinje, njegovi modrosti se uklanja, njegovo ljubezen čuti. „Slava Bogu Očetu in Sinu in Duhu Svetemu,“ sklepa Cimbura roke in kliče goreče iz globin

Tudi za najmočnejšo ženo vse pri
Celovec, Alter Platz 4

Modenfee

duše, polne silne, neomajne in žive vere, kajti ne more najti lepših, zgovornejših besed, s katerimi bi Bogu povedal, kaj čuti.

„Kam se boš peljal, Martin,“ je nenadoma vprašal starček s svojega sedeža, ko je opazil, da Martin zapreza voli v koš. Kakšno čudo se je s starcem zgodilo? Vprašanje gotovo pomeni obrat na bolje, kajti že davno ni ničesar več vprašal, sedaj pa znova začenja skrbeti in se zanimati za delo.

„Deteljšeče orat,“ mu prijazno odgovori sin. — „Marjanka je šla pred menoj, da leho pokosi, jaz jo bom pa zoral, deteljo bom pa pripeljal domov,“ mu podrobno razlaga.

(Dalje prihodnjič)

J. S. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(96. nadaljevanje)

„Kvok, kvok, kvok,“ se bliža koklja s svojčredico k dedku. Ta seže v žep in ga obrne navzven, iztesa drobtine in jih meče piščancem in se zabava z njimi. Nenadoma pa koklja razburjeno zakriči in takoj nastane popolna, globoka tišina, kakor kadar učitelj v šoli s trstiko potrkna ob mizo. V zraku kroži škrljančar in piščanci niti ne čivkajo, da ne bi opozorili nase. Nevarnost je minila. V velikem loku se odpelje ropar nad gozdove, koklja si oddahne in spet s spremenjenim glasom zakvoče in, kakor da je dala dovoljenje, se piščanci takoj razprše, da hitro nadomeste zamujeno. Spet zakvoče in čredica se zgrne okoli nje, ona pa jim pokaže črva, kobilico ali kakšno zrno.

„Ti si pa dobra mamica. Marsikatera mati bi te morala vzeti za zgled,“ jo hvali Cimbura.

Koklja zavije drugam in Cimbura že od daleč sliši, kako se k njemu guga gos z žibki, ki med potjo enakomerno ščebetajo, prigrizujejo travico, iščejo vodo. Za hip posedijo ob starčku, pa kmalu spet odgajajo nekam k reki.

I, glej no, Cimburi leze po nogi mravlja. „Dobrodošla, črna popotnica,“ jo v duhu nagovori Cimbura in je je vesel. Spominja se, ko je hodil v gozd in našel mravljišče, je vtaknil vanj roko in kako so mu jo mravljinčji odišavili, lepše, kot bi to zmogel najbolj znani dišavar v Pragi. Cimbura se pri tem spomni tudi na druge prijetne vonja-

ATOMSKO OBŽARJANJE ZA KONSERVIRANJE ŽIVIL

Biokemik dr. Joseph Butts, načelnik kmetijskega kemičnega oddelka oregonskega državnega kolegija, je govoril o ohranjanju živil z atomskimi obžarjanjem. Med drugim je opisal poskus, ki so ga napravili s krompirjem. Krompir so obsevali z rentgenskimi žarki in je bil še po dveh letih popolnoma svež ter užiten; drug krompir, ki ga niso obsevali in hranili v istem sodu, je pa bil popolnoma ovel in naguban ter neužit. Butts je mnenja, da se lahko obžarjani krompir ohrani neskončno dolgo, kar je velike važnosti za konzerviranje sploh.

Nadalje je opisal poskuse s steriliziranjem svežega mesa z atomskimi „dozami“; ta postopek uniči bakterije in v veliki meri prepreči nevarnost kvarjenja. Podobne poskuse so napravili tudi z drugimi žvili.

UMETNA LUPINA ZA NARAVNA JAJCA

David Adams iz Concorda (Massachusetts) je dobil patent za umetno jajno lupino iz plastike ali kovine. Adams je prekosil kokoši, ker nudi jajca v obliki kock, valjev in krogel. Po Adamsovem „izumu“ rumenjaki in beljaki navadnih svežih jajc preloži v umetno lupino, katero nato elektronsko zvarijo ali pa tudi preprosto zaprejo z gumiranim trakom. V novi lupini se lahko jajca kuhajo kot sicer, servirajo pa naravnost v njihovi plastični ali kovinski lupini.

Glavni smoter nove iznajdbe je preprečiti zdrbitev in prihraniti na prostoru pri prevozu in vskladiščenju. Taka tehnološka

VABILO

Farna mladina v št. Jakobu v Rožu priredi v nedeljo, dne 12. decembra, ob pol 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer v farni dvorani igro

„IZGUBLJENA OVCA“

K tej lepi in aktualni igri vse prisrčno vabimo.

jajca so odporna proti precejšnjemu pritisku, zaradi česar se ne ubijejo zlahka, ter se jih lahko v lupini tudi zamrzne.

POTROŠNJA MESA NARAŠČA V RAZNIH DRŽAVAH

Svetovna potrošnja mesa je v letu 1953 nadalje porasla; nadaljnji porast zaznamuje tudi v tekočem letu. Leta 1953 je povprečno vsaka oseba porabila več mesa kot povprečno v času 1946—50 v večini dežel na svetu. Najbolj značilen je bil porast v Evropi, kjer je med vojno produkcija mesa znatno padla. Sorazmerno visoka je bila potrošnja še vedno v Severni Ameriki, Avstraliji in Južni Afriki. V številnih južnoameriških državah je bila pa še vedno sorazmerno nizka. V Novi Zelandiji potrošnja mesa še vedno pada, čeprav je produkcija stalno visoka.

Največ mesa pojedjo v Urugvaju, kjer je v letu 1953 pojedla povprečno ena oseba 248 funtov mesa; sledijo Avstralija z 215, Argentina s 191, Nova Zelandija s 185, Danska s 175, Združene države s 154, Kanada s 135, Velika Britanija s 122, Francija s 111 funtov na osebo. V Italiji so porabili lani 37 funtov mesa na osebo.

Če želite

- ▶ **službo** dobiti ali nuditi
- ▶ **stanovanje** najeti ali dati v najem
- ▶ **hišo** kupiti ali prodati
- ▶ **avto** kupiti ali prodati
- ▶ **motorno kelo** kupiti ali prodati
- ▶ **zakonskega druga** poiskati

ali če želite nekaj, česar ne morete dobiti v krogu Vaših znancev, dajte oglas v

Naš tednik-Kronika

To je NAJCENEJŠA in
NAJUSPEŠNEJŠA POT
do izpolnitve Vaših želja

Po danih podatkih vam radi rezerviramo

SLOVENSKE ODDAJE V RADIOU

Nedelja 12. 12.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek 13. 12.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Za našo vas. 18.45 Slovenske pesmi. — Torek 14. 12.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Zdravniški vedež. 14.15 Kulturne vesti. — Sreda 15. 12.: 13.55 Poročila. 14.00 „K'k je bou in k'k je še kej“... (Ponovitev 3. in 4. oddaje). 18.45 Za ženo in družino. — Četrtek 16. 12.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Biseri slov. književnosti: Iz del dr. F. Prešerna. — Petek 17. 12.: 13.55 Poročila, objave. 14.05 Za naše male poslušalce. 18.45 Zvoki harmonike. — Sobota 18. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Nedelja 19. 12.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Oglašuj v našem listu!

Hiša dobrega pohištva 4 PREDNOSTI:

1. Ogromna izbira — nad 100 kompletnih pohištva 2. Najboljše in najcenejše pohištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega lesa samo 3.900 šil. 3. Plačila na obroke brez obresti 4. Dostava na dom z lastnim posebnim avtomobilom.

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — KLAGENFURT, Theatergasse 4

Prodajamo poceni

in dobro v celovski prodajni centrali ENZI, 8.-Mai-Str. 40 Tel. 46-07 v bogati izbiri damske rokavice, damske obleke, plašče, obleke, moške — in krznenе čevlje, otomate, otroške vozičke, spalnice i. dr. stvari. Kupujemo daljnogleda in Foto-aparate.

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave ANDLINGER, Celovec, Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

Lederbekleidung nur beim Erzeuger. Wernisch Friedrich, Villach. Italiener Strasse 22. — Qualität entscheidet!

SCHROTTVERTRIEB Franz Rumwolf, Klagenfurt, Flatscher Strasse 18, telefon 37-78.

OBLEKE, KOSTUME, PLAŠČE po meri v najfinjši izdelavi
Hans Pichler
BELJAK, Bahnhofstrasse 9

Najemodajalci in najemniki se seanejo pri sodno zapriseženem ocenjevalcu TRIEBELNIG-u, Celovec, Neuer Platz 13, tel. 48-23.

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely
Celovec-Klagenfurt
Obt.platz 2-1.

Kupuj pri proizvajalcu, kjer dobiš dobro blago poceni.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

Od 2. do 4. 12.: „Wenn die Sonne lacht“
Od 5. do 9. 12.: „Schloss Hubertus“

PRECHTL

Od 8. do 10. 12.: „Genevieve“ (barvni film)

LEPI MODELI
LASTNA DELAVNICA

Pelze-Rauchenwald

Preproge
Zavesno blago
Tapacirano pohištvo
Mize

**A. Riedel
& Söhne**

Celovec, Alter Platz Nr. 21

H. Unterdörfler
Gradbeno in pohištveno mizarstvo
Beljak, Widmannng.
poceni — tudi na obroke

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Kožuhasti čevlji, smučarski čevlji, apreski, po brezkonkurenčnih cenah, Schuhhaus NEUNER, Celovec.
Damske zimske obleke v lepih fazonah in po nizkih cenah pri Moden — Herta, Beljak, Weißbriachgasse 6.

EVI
POLNOZRNATI KRUP potreben za vaše zdravje dobite pri vašem trgovcu in pri peku SEBALD WALTER, velepekarija, Celovec, 10.-Oktober-Strasse.

HORNYPHON
„DER“ 3-D-Raumton-UKW-Empfänger pri radio-svetovalcu OTTO GAGGL Beljak — Villach

Neprekosljivi Hooverpralni stroji, kuhinjski stroji, sesalci prahu za tebe, za mene, za vse! pri

HAAS & CO.
CELOVEC, Bahnhofstr. 3

SCHWARZ nogavice so cenejše, Celovec, Pfarrplatz.

CELOVEC, St.-Veiter-Str. 1. Modische Ecke Spitalhof

F. Schellander & Co.

BARVE IN LAKI

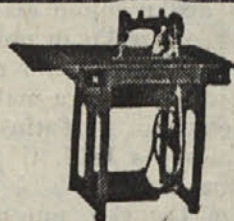
CELOVEC — KLAGENFURT, 10.-OKTOBER-STR. 1

ODPRILI SMO POSEBNO PRODAJALNICO ZA

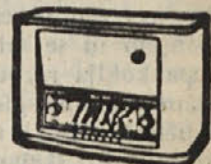
toaletne in parfumerijske predmete

ter prosimo za vaš cenjeni obisk kadar kaj potrebujete. Potrudili se bomo, postreči vam tudi v tem oddelku samo z znamenitimi izdelki.

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

Najlepše božično darilo je pri
TRUPPE & ERMANN
BELJAK — VILLACH
Widmannngasse — Ecke Kirchenplatz
Ugodna plačila na obroke.

Hubertus plašče za dame, gospode in otroke
Lastna izdelavnica
WALCHER
Celovec, 10.-Oktober-Strasse 2

DAMSKÉ PLAŠČE
MOŠKE OBLEKE
najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri
Pleikner OHG.
BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Vozičke za lutke, perilo za lojence — perilo za dame, moške in otroke — flanelne rjuhe
Hans Thomasser
VILLACH, Widmannngasse 3

BLAGO

posteljina, posteljno perje, odcje
HUBERTUS-PLAŠČI
po znanih cenah
FELFERNIGG & NOISTERNIG
BELJAK, ITALIENER STRASSE NR. 6

Strokovni nasveti in najboljša postrežba pri nakupu blaga za pregrinjala, preštih odev (kovrov), žimnic (modrocev), preprog in tekačev v vaši strokovni trgovini za dom

LODRON

BELJAK — VILLACH, LEDRERGASSE

Seile...
EDER & CO
Wienergasse 7